24 ИЮН 1992

Халқ денгиздир, халқ тўлқиндир, халқ кучдир!

ХАЛҚ СЎЗИ

خلق سوزى

ҲИЖРИЙ: ҚАМАРИЙ, 1412 ЙИЛ, ЗУЛ-ҲИЖЖА, 24-КУН. ШАМСИЙ, 1371 ЙИЛ, САРАТОН, 4-КУН.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг газетаси

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган | 1992 ЙИЛ 25 ИЮНЬ, ПАЙШАНБА, 121-СОН • 372 • | НАРХИ СОТУВДА 1 СЎМ 50 ТИЙИН.

СУРАТДА: Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Корея Республикасига давлат ташрифи пайти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ХОРИЖГА САФАРИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Осиё—Тинч океани минтақасидаги бир қатор мамлакатлар — Жанубий Корея, Малайзия ва Индонезияга қилган сафари ниҳоясига етди. Бу сафар ҳақида қисқача хабарлар эълон қилган эдик. Бугун Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг илтимосига биноан ташриф чоғида Ўзбекистон делегациясига ҳамроҳ бўлган «Туркистон» рўзномаси Бош муҳаррири Жаббор РАЗЗОҚОВнинг сафар таассуротлари билан танишасиз.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг бу галги сафари айнан Жанубий Кореядан бошланганини бежиз эмас. Бу ерда мустақил Ўзбекистон Республикаси олий даражадаги раҳбарининг Корея Республикасига илк ташрифини жуда катта қизиқиш билан кутиб олишди. Қолаверса, бизнинг юртимизда истиқомат қилаётган 200 мингдан ортиқ корейс халқининг тинч-тотув ва ҳамжиҳат яшаётганлиги ана шу сафарга хосиятли таъсир ўтказганини ҳам айтишимиз керак.

Ислом Каримовни Сеулдаги ҳарбий-ҳаво кучларининг аэропортида Корея ташқи ишлар вазири Ли Сан Ок, вазир Вон

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Индонезия Республикасига давлат ташрифи чоғи.

Р. НУРИТДИНОВ олган суратлар.

Янг Ли ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар. Бу ердан Президент ва делегация аъзолари ўзларига ажратилган энг гўзал меҳмонхоналардан бири «Лотте»га қараб йўл олди. Кўчалар байрамона безатилган. Бизни ҳайратга солган нарса шу бўлдики, ҳамма жойда юзлаб Ўзбекистон байроғи илиб қўйилган. Уларни Корея ҳукумати Ислом Каримовнинг расмий ташрифи учун махсус тайёрлатган экан.

Эртаси куни Чонг Ва Де Президент саройи майдонида Ислом Каримовни тантанали кутиб олиш маросими бўлди

Меҳмонлар шарафига тўплардан 21 марта ўқ узилиб, салют берилди. Ўзбекистон ва Корея Республикаларининг Давлат гимнлари янгради. Корея Республикаси Президенти Ро Де У мустақил Ўзбекистон Республикаси Президентини қутлади. Ислом Каримов жавоб нутқи сўзлади. Шундан сўнг иккала мамлакат раҳбари яккама-якка музокаралар олиб боришди.

(Давоми 2-бетда).

И. А. Каримов Тошкентга қайтиб келди

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов Жануби-Шарқий Осиё мамлакатлари бўйлаб қилган сафаридан 23 июнь куни кечаси Тошкентга қайтиб келди. Ислом Каримов бошчилигидаги делегация давлат ташрифи билан Корея Республикасида, Малайзия ва Индонезияда бўлди.

Тошкент аэропортида Республика Президенти ва делегация аъзоларини Олий Кенгаш Раиси Ш. Йўлдошев, Бош вазир А. Муталов, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат котиби Р. Ражабов кутиб олдилар.

(УзА).

КУЧ БИРЛИКДА, БАРАКА ДЎСТЛИКДА

24 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Туркистон шаҳрида Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев билан учрашди. Тарихан илдизи бир бўлган икки қўшни халқ давлат раҳбарлари қадим Туркистоннинг Хўжа Аҳмад Яссавий мақбарасини зиёрат қилишгач, халқларимиз ўртасидаги дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартномани бу ерга ташриф буюрган юз мингдан зиёд аҳоли кўз ўнгида тантанали суратда имзоладилар.

Шу куни кўҳна Туркистон аҳли икки мустақил давлатнинг ўртасида тарихда биринчи марта ана шундай ҳужжат имзоланишига гувоҳ бўлдилар. Бундан буён қондош ва жондош бу икки қўшни халқ бугунги кунда зиммаларида турган, айни пайтда ҳуқуқий жиҳатдан мустаҳкам асосланган иқтисодий, илм-фан ва маданият, маориф ва ижтимоий соҳадаги барча масалаларни куч-ғайратларини бирлаштириб, бир-бирига ҳамкор, бир-бирига мададкор бўлиб ҳал қиладилар. Зеро, мазкур шартноманинг бобокалонимиз Хўжа Аҳмад Яссавий юрти Туркистон шаҳрида имзоланганининг рамзийлиги ҳам ана шундадир.

(УзА).

Президентлар учрашуви ҳақидаги ҳисобот газетанинг навбатдаги сонида эълон қилинади.

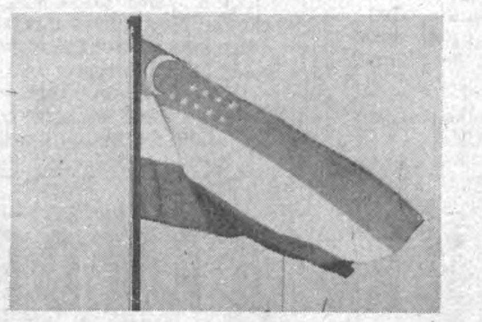

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ЎНИНЧИ СЕССИЯСИ ОЛДИДАН

ЮРТИМИЗ РАВНАҚИ, ТУРМУШИМИЗ ФАРОВОНЛИГИ, ҲАЁТИМИЗНИНГ БАРЧА ЖАБҲАЛАРИДА ИЖТИМОИЙ АДОЛАТНИНГ ҚАРОР ТОПИШИ МАНА ШУ КЕНГАШДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИГАН МУҲИМ ҲУЖЖАТУ ҚОНУНЛАРГА БОҒЛИҚ

ЖАҲОНГА ЙЎЛ

Пўлат ҲАБИБУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Халқаро ишлар қўмитаси раиси, академик.

Мустақилликка эришиш, эркинлик ва озодлик йўли ҳеч қачон енгил бўлган эмас. Биз халқимизнинг юз йиллар давомидаги орзу-умидини рўёбга чиқариш, Ўзбекистонимиз, она юртимиз фаровон яшаши учун, етук мамлакатлар сафидан ўрин олиши, умуминсоний тараққиёт йўлига тушиши учун дастлабки қадамларни қўйдик.

Биласиз, илгари Ўзбекистон учун дунё мамлакатлари билан ҳар томонлама алоқаларни йўлга қўйишнинг имконияти ҳам, йўли ҳам бўлмаган эди. Бугун эса вазият ўзгарди. Ўзгарган ана шу вазият республикамизда ташқи сиёсат борасида янги-янги қонунлар яратиш талабини қўймоқда. Шу нуқтаи назардан қўмитамиз томонидан навбатдаги сессия кун тартибига «Ўзбекистон Республикасининг дипломатия ходимлари учун дипломатия даража ва мартабаларини белгилаш тўғрисида»ги ва «Ўзбекистон Республикасининг чет давлатлардаги дипломатия ваколатхоналари бошлиқларини тайинлаш ҳамда чақириб олиш тартиби тўғрисида»ги Қонунлари лойиҳалари киритилиши таклиф этилади. Бу Қонунлар лойиҳалари бугунги куннинг энг муҳим ва долзарб ҳужжатларидан бўлиб, уларнинг қабул қилиниши бизнинг халқаро муносабатлар борасида олиб бораётган ишларимизнинг янада жадаллашувига ижобий таъсир кўрсатади.

Бугунги кунда Ўзбекистоннинг мустақиллигини 110 мамлакат тан олди. Улардан 38 давлат билан элчихона даражасида дипломатия алоқалари ўрнатишга келишиб олинди. Ҳозир Тошкентда АҚШ, Туркия, Хитой, Ҳиндистон, Монголия, Афғонистон, Ливия ва Куба мамлакатларининг дипломатик ваколатхоналари мавжуд. Навбатдаги вазифа — Ўзбекистоннинг чет эллардаги дипломатик ваколатхоналарини очиш ва уларнинг раҳбарларини тайинлашдан иборат. Таклиф этилаётган қонунлар ана шу мақсадларни амалга оширишда асос бўлади.

БУ—ЯХШИЛИК АЛОМАТИ

ЖУМҲУРИЯТ ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг халқаро молия институтлари бўлими мудири Нодир Сафоев Ўзбекистоннинг халқаро банклар, жамғармалар ва уюшмаларга кириши заруратини қуйидагича шарҳлайди:

— «ЎЗБЕКИСТОН Республикасининг халқаро валюта жамғармасига, қайта тиклаш ва тараққиёт халқаро банкига, ривожланиш халқаро уюшмасига, халқаро молия корпорациясига, кўп томонлама сармоя ажратишни кафолатловчи агентликка кириши тўғрисида»ги қонун лойиҳаси ҳақидаги масаланинг сессия кун тартибига киритилиши давр ва вазият тақозосидир. Чунки, Ўзбекистоннинг мустақил давлат сифатида шаклланиб, мустаҳкамланиши, жаҳон миқёсида эгаллаяжак ўрни, ўзига муносиб мавқе ва нуфузга эга бўлиши унинг ташқи иқтисодий фаолияти қай йўсинда олиб борилишига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Бу борадаги бирдан-бир тўғри йўл — халқаро банк, жамғарма ва уюшмаларга аъзо бўлиб, улар берадиган маблағлар ҳисобига ишлаб чиқариш тармоқларини жадал ривожлантиришдир. Ҳозир бундай нуфузли халқаро ташкилотларнинг вакиллари Ўзбекистонга кўплаб келишаяпти. Яқинда Оврупо қайта тиклаш ва тараққиёт банки вакилларининг катта гуруҳи жумҳуриятимизда бўлишди. Уларни асосан икки масала қизиқтиради. Биринчиси — бизда сиёсий тузум, демократик институтларнинг қай даражада шаклланаётгани. Иккинчиси — бозор иқтисодиётига ўтиш жараёни қандай кечаётгани, давлат монополиясининг бугунги меъёри.

Биз хорижий банк вакилларига талайгина лойиҳаларни кўриб чиқиш учун тавсия этдик. 37 та лойиҳани танлаб, ўзлари билан олиб кетишди. Икки-уч ой давомида улар бу лойиҳаларни синчиклаб ўрганишади ва бир тўхтамга келгач, биз билан ҳамкорлик қилиш тўғрисида мулоқотга киришадилар. Шу йилнинг охирларига бориб биз бошлаган алоқалар илк нишоналарини кўрсатса, ажаб эмас.

Шуни ҳам унутмаслик керакки, халқаро банк ва жамғармалар берадиган маблағларга тайёр маҳсулотлар сотиб олиш бизга эмас, балки уларнинг ўзлари учун кўпроқ фойдалидир. Шу боис биз четдан асосан технология ва техника воситаларини олиб келишдан манфаатдормиз. Буни хўжалик раҳбарлари ҳам тушуна бошладилар. Бозор муносабатларига ўтиш йўлидаги саъй-ҳаракатларнинг қуйидан жонлана бошлаганининг боиси ҳам шундан. Бу—яхшилик аломати. Чунки ҳар қандай янгилик қуйидан амал қилмас экан, ундан ҳеч қандай натижа чиқмайди.

Жумҳуриятимизда иқтисодий янгиланиш жараёни юзаки қараганда бироз суст кечаётгандек туюлади. Аммо бу жараёнлардан яхши хабардор бўлган кишиларнинг кўп жабҳаларда истиқбол сари интилиш бир маромда, яъни узилишларсиз давом этаётганлигини илғамасликлари мумкин эмас. Ўнинчи сессиядан сўнг иқтисодий тараққиёт суръатлари янада жадаллашади. Чунки муҳокама этиладиган қонунлар тасдиқдан ўтиб кучга киришига шубҳа йўқ.

Суҳбатдош: Самад ЙЎЛДОШ.

МУСТАҚИЛЛИК ЗАМИНИ

Ўзбекистон Республикаси давлат банки бошқарувининг раиси Файзулла МУЛЛАЖОНОВ билан мусоҳаба

— Аввало, бўлажак сессиянинг жамият ҳаётидаги ўрни ҳақидаги мулоҳазаларингизни билдирсангиз.

— Шубҳасиз, сессия катта тарихий аҳамиятга молик воқеа бўлади. Бу унинг кун тартибига қўйилган масалалардан ҳам кўриниб турибди. Истагим шуки, у уюшқоқлик, ишчанлик вазиятида ўтсин. Барча депутатларга масалаларни етуклик ва босиқлик, фаоллик билан муҳокама этишларини сўрайман.

— Сессияда «Ўзбекистон Республикасида банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги масала ҳам муҳокама қилинади.

— Худди шундай. Бу тарихий зарурат эди. Негаки, банклар ҳақидаги эски қонунлар (1991 йилда қабул қилинган) СССР қонунларига мувофиқ ҳолда тасдиқланган эди. Шу туфайли ҳам у мустақиллик шарт-шароитларига тўғри келмай қолди. Эндиликда Ўзбекистон мустақил давлат сифатида халқаро валюта фондига аъзо бўлди, дунё банкига ва бошқа бир қатор халқаро молия ташкилотларига ҳам аъзо бўлиш арафасида турибди. Бас, шундай экан, банк ҳақидаги қонунларни ҳам янгилаш шарт эди.

— Банк ҳақидаги қонунлар лойиҳасини тайёрлашга қандай тайёргарлик кўрилди!

— Анча пухта, деб ўйлайман. Биз бу қонун лойиҳасини тайёрлаш учун собиқ иттифоқдаги жумҳуриятларникидан ташқари, Туркия, Англия, Германия ва бошқа бир қатор ривожланган мамлакатларнинг шу соҳага оид тажрибаю қонун-қоидаларини синчиклаб ўрганиб чиқдик. Шунингдек, халқаро валюта фонди, дунё банки, Европа банки, халқаро реконструкция ва тараққиёт банкининг, бошқа бир қатор молиявий ташкилотлар мутахассисларининг фикр-мулоҳазаларини эшитдик, маслаҳатларини ҳисобга олдик ва шулар асосида республикамиз миллий хусусиятлари, шарт-шароитларини ҳисобга олган ҳолда иш кўрдик.

— Муштарийларимизни лойиҳанинг энг муҳим бандлари билан қисқача таништирсангиз.

— Энг аввало, биз мустақил давлатлар тажрибасидан келиб чиқиб, банкимизни бундан буён марказий, деб номланишини тасдиқлашни сўраймиз. Лекин, гап қуруқ номда эмас. Шунга яраша унинг моҳияти ҳам тубдан ўзгаради. Илгарилари барча валюта операциялари билан СССР ташқи иқтисодий банки шуғулланар эди. Энди бу масалани ўз давлат банкимиз зиммасига олишини ҳаёт тақозо этди. Шу маънода валюта операциялари ҳақида ҳам лойиҳада янгиликлар бор. Республикамиз мустақиллик шарофати билан ўз олтин ва олмос заҳирасига эга бўлди. Энди шу фондларни ташкил этиш масаласини ҳам давлат банки зиммасига юклаш кўзда тутилган. Шунингдек, давлат банкига валюта фондини ташкил этишдан ташқари давлат валютаси сарф-харажатини назорат этиш ва унинг ҳаракатини мувофиқлаштириб туриш ҳуқуқини ҳам топшириш мақсадга мувофиқ, деб ҳисобланган. Давлат банкига қимматбаҳо металлар билан ишлаш, республикага олтин заҳирасини ташкил этиш, сақлаш, халқ хўжалигида ишлатиш, ташқи савдо муомаласига чиқариш каби ҳуқуқларни ҳам бериш мўлжалланмоқда.

— Жумҳуриятимиз ҳаётига акционерлик-тижорат, ширкат ва хусусий банклар ҳам кириб келмоқда...

— Сизни тушундим. Илгариги қонунда камида 5 миллион сўм миқдоридаги маблағ билан акционерлик-тижорат, 500 минг сўм билан ширкат банкларини очишга рухсат берилган эди. Пулнинг қадрсизланишини ҳисобга олиб, янги лойиҳада бу кўрсаткичлар 50 миллион ва 5 миллион сўмларга етказилди. Камида 1 миллион сўм маблағ билан хусусий банк очишга ҳам рухсат этиш назарда тутилган.

— Агар сир бўлмаса, миллий пулимиз масаласига ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Миллий пул чиқариш ва уни муомалага киритиш ҳуқуқини ҳам давлат банкига бериш лойиҳалаштирилган. Энди бевосита миллий пул масаласига келсак, биз бунга тайёрмиз.

— Сессияда давлат банки ҳақида қабул қилинажак қонунлар республикамиз ҳаётига қандай таъсир этади, деб ўйлайсиз!

— Агар депутатлар бу ҳақдаги қонун лойиҳасини ўзларининг қимматли таклифлари, фикр-мулоҳазалари билан тўлдириб, тасдиқласалар, шубҳасиз, у жумҳуриятимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш учун пухта замин бўлади. Давлат банки мутахассисларига келсак, улар тегишли ташкилотлар билан ҳамкорликда янги қонун-қоидаларни оғишмай амалга оширишга тайёрлар ва бунинг учун шарт-шароит етарли.

Суҳбатдош: Мурод КАЛОНХОНОВ.

ҲУҚУҚИЙ ВА ИҚТИСОДИЙ АСОСЛАР ОЙДИНЛАШСА

Ҳаким ДИМЕТОВ,
Тошкент автомобиль йўллари институти декани, техника фанлари доктори, профессор.

— Ўзбекистон Олий Кенгаши сессияси кун тартибига киритилаётган «Автомобил йўллари тўғрисида»ги қонун лойиҳасининг парламент аъзолари муҳокамасига қўйилиши жуда муҳим. Чунки бундай масала собиқ иттифоқ қонуншунослигида ҳам кўрилмаган эди. Дунёнинг кўпгина ривожланган мамлакатларида эса бундай қонун кейинги икки юз йиллик мобайнида амалда қўлланилиб келишини ҳисобга оладиган бўлсак, унинг ниҳоятда ҳаётий зарурат эканлигига шубҳа қолмайди. Масалан, Америка Қўшма Штатларида бу қонун XVIII асрдаёқ қабул қилинган бўлиб, ҳанузгача ўз кучини йўқотмаган.

Хўш, ушбу қонуннинг қабул қилиниши нима учун ҳаётий заруратга айланиб қолди? Республикамиз табиий шароитига кўра улов сифатида автомобил хизматидан фойдаланиш салмоғи катта. Халқ хўжалиги юклари ҳамда йўловчиларни манзилларга етказишнинг 70 фоизлик улуши автомобил хизмати зиммасига тушаётганлиги ҳам фикримизнинг далилидир. Бундай катта миқёсдаги вазифанинг адо этилишида автомобил йўллари соз-носозлигининг аҳамияти катта. Республикамиз йўл тармоқлари қурилиши бўйича собиқ иттифоқда олдинги ўринларнинг бирида, Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари ўртасида биринчи ўринда турса ҳам унинг сифат даражасини қониқарли деб бўлмайди.

Ташкилот ва корхоналар ўз тасарруфидаги автомашиналар миқдорининг нечталигидан қатъий назар йиллик даромадларидан 2 фоизини йўллардан фойдаланганлик учун тўлашга мажбур бўлишади. Бунинг устига ушбу йиғилган маблағлар кўп жойларда маҳаллий ҳокимиятлар айби билан йўл қурилиши ёки уни таъмирлашга сарф қилинмайди. Парламентимиз иштирокчилари ижтимоий ноҳақликнинг бундай кўринишини ҳаққоний равишда ҳал этадилар деган умиддаман.

Ҳамма замонларда энг кўп фойда келтирадиган тармоқ — йўллар бўлган. Бизда эса бунинг учун етарли шарт-шароитлар мавжуд. Фақат унга нисбатан янгича ёндашиш талаб қилинади. Масалан, йўлнинг хўжайини ким, ундан фойдаланганлар қандай ҳақ тўлайди, йўлга зарар етказганлик учун жавобгарлик каби масалалар қонунда аниқ-равшан акс эттирилиши зарур.

Шунингдек, йўл қурилишининг экология қоидаларига мос равишда лойиҳалаштирилиши қонунда ўз аксини топмоғи керак. Чунки йўл қурилишининг равнақи атроф-муҳитнинг мусаффо сақланиши билан узвий боғлиқ. Келажакда ер устида осма усулдаги (эстакадали), ер ости (тонелли) автомобил йўллари қуриш тўғрисида қайғуришимиз лозим. Зотан, ер усти йўллари тенги йўқ бойлигимиз бўлган ҳосилдор ерларимизни йўл учун абадиятга бериш билан тенгдир.

Халқ ноиблари ҳар бир масалани кўриб чиқаётганларида узоқни кўра билган ҳолда иш тутадилар деган умиддаман.

Ю. БЕКМУРОДОВ ёзиб олди.

ФУҚАРОЛИК — МУҚАДДАС ТУЙҒУ

Мухбиримиз «Ўзбекистон Республикаси фуқаролиги тўғрисида»ги Қонун қандай бўлишини истар эдингиз, деган савол билан бир неча кишига мурожаат қилди. Қуйида ана шу саволга жавоблардан айримларини ёритаяпмиз.

Адҳамбек МУРОДБЕКОВ, Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институти директорининг хўжалик ишлари бўйича муовини: — Одамлар ҳар хил, урф-одатлар ҳар хил, аммо худо бир. Бировнинг ризқини биров емайди: ҳар кимнинг ўз ризқи, ҳар кимнинг ўз ҳаёт йўли бор. Бас шундай экан, худонинг ҳар бир бандаси истаган жойида яшашга ҳақли. Бироқ ким қаерда яшамасин ўша жой таомили, урф-одатларини билиши, ҳурмат қилиши лозим. Яқинда Япониядан бир киши келди. Ўзбек тилида шунақаям чиройли гапираяпти... Тилимиз ва одатларимизни ўрганиб, ўз юртида мактаб очмоқчи экан. Ўша япон мутахассисига меҳримиз шундай товландики... Қани энди юртимизда ярим, бир асрлаб яшаётган бошқа миллат кишилариям бизнинг миллий қадриятларимизга шундай муносабатда бўлишса. Одамлар Ўзбекистон фуқаролигини муқаддас бир туйғу сифатида ҳис қилсин. Биз шунга эришишимиз лозим. Бунинг учун ҳаммамиз ҳалол-покиза ҳаёт кечиришимиз, бир-бировимизга меҳрибон бўлиб қадримизни баланд тутмоғимиз даркор. Чет элларда яшаётган юртдошларимиз масаласи худога ҳам, бандасига ҳам хуш келадиган йўсинларда ҳал қилиниши керак.

Светлана СТАРИКОВА, магазин мудираси: — Мен бирданига иккита мамлакат фуқароси бўлишни истайман. Масалан, украин бўлганим учун Украина Республикасининг ҳам фуқароси бўлсам яхши бўларди. Ўғлим яқинда Россияга кўчиб кетди. Эҳтимол ўзим ҳам бир-икки йилдан кейин унинг олдига кўчиб бораманми... Лекин пулларимизнинг ҳар хил бўлишини, давлатлар чегара билан ажратилишини ҳеч қабул қилолмайман. Қонун шундай бўлсинки, ҳар қандай республика фуқароси истаган жойига, истаган пайтида кўчиб ўта олсин. Хуллас депутатларимиз бу масалага замонавий нуқтаи назардан ёндашсалар яхши бўларди.

Абдурасул ИСКАНДАРОВ, Самарқанд энергетика ва алоқа насос станциясининг электромашинисти: — Умуман ҳар кимнинг истаган жойида яшашга ҳақи бор. Миллат ажратиш яхши эмас. Бироқ Ўзбекистонда яшаш истагидаги ҳар бир миллат кишиси бизнинг миллий урф-одатларимизни оёқ ости қилмасин. Чунки фуқаролик кишига жуда катта масъулият юклайди. Шунинг учун мен фақат биргина Ўзбекистон Республикасининг ҳақиқий фуқароси бўла олсам ҳам катта гап деб ҳисоблайман. Чунки бу масъулиятни оқлаш жуда қийин... Бирданига бир нечта мамлакат фуқароси бўлишни истовчи айрим миллат вакилларига тушунолмайман. Чет элларда Ватан тупроғига зор бўлиб яшаётган ҳақиқий миллатдошларимиз, юртдошларимиз тақдири ҳақида жон-дилдан қайғуриш вақти ҳам аллақачон етилди. Шундай қонун қабул қилайликки, улар ҳам мурод-мақсадларига етсинлар.

Суҳбатдош: А. БОЙҚЎЗИЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ХОРИЖГА САФАРИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ўзбекистон Президенти Кореянинг савдо-саноат палатаси ишбилармонлари уюшмаси, ички бизнес ва саноатчилар федерацияларининг раислари билан учрашди. Корея экспорт-импорт банкининг Президенти Кванг Су Ли билан суҳбатлашди. Дунёга таниқли «Самсунг» корпорациясида бўлди.

«Соганг» дорилфунунидаги учрашув эсда қоларли бўлди. Бу ерда Ислом Каримовга университетнинг фахрий доктори дипломи топширилди.

Корея Президенти Ро Де У Ўзбекистон Президенти шарафига Чонг Ва Де саройида зиёфат берди. Зиёфатда делегация аъзолари ва Президентга ҳамроҳлик қилувчилар иштирок этишди.

Музокаралар якуни сифатида бир қанча муҳим ҳужжатлар имзоланди. Ислом Каримов ва Ро Де У Ўзбекистон билан Корея ўртасидаги ўзаро алоқаларнинг принциплари тўғрисидаги декларацияга имзо чекдилар.

Савдо-иқтисодий айирбошлаш, Ўзбекистон иқтисодиётини ривожлантиришга маблағ сарфлайдиган Жанубий Корея ишбилармонларига бериладиган кафолатлар, фан ва техника соҳасида битимлар тузилди ва иккала мамлакат фуқароларига рухсатнома беришга доир ҳужжатлар имзоланди.

Ўзбекистон Президенти Кореянинг Пусан шаҳрига ҳам ташриф буюрди. Бу ерда «Даэву» компаниясининг автомобилсозлик ва тўқимачилик корхоналарини бориб кўрди. Ўзаро ҳамкорлик қилиш ҳақида фикрлар билдирилди.

Жанубий Кореяда бўлган тўрт кун ана шундай воқеаларга бой, қизиқарли ва иккала томон учун ҳам ниҳоятда фойдали бўлди.

* * *

19 июнь куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Малайзияга ташриф буюрди. Квала Лумпур аэропортида меҳмонни Малайзия Бош вазирининг биринчи ўринбосари Энчи Гафар Баба, ташқи ишлар вазири Датук Абдулло Аҳмад Бадавий, Малайзиянинг Ўзбекистондаги элчиси Муҳаммад Хорун ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Парламент саройи олдидаги байрамона безатилган майдонда Малайзия Қўшма Штатлари Қироли Султон Азланшоҳ Янг Ди-Пертуан Аган IX ҳазрати олийлари Ислом Каримовни тантанали кутиб олди. У юқори мартабали меҳмонга Малайзия ҳукумати раҳбарлари, вазирларини, хорижий мамлакатларнинг элчиларини таништирди.

Шу куни қирол Ўзбекистон Президенти шарафига Истан Негара саройида зиёфат берди. Зиёфатда қирол Султон Азланшоҳ Янг Ди-Пертуан Аган IX ва Ислом Каримов нутқ сўзлашди. Зиёфатдан сўнг сарой олдидаги майдонда Малайзиянинг истеъдодли санъаткорлари ижросида катта концерт қўйиб берилди.

Эртаси куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Малайзия Бош вазири Махатхир Муҳаммад билан яккама-якка суҳбатлашди. Кейинчалик бу суҳбат делегация аъзолари иштирокида давом эттирилди.

Ўзбекистон билан Малайзия ташқи ишлар вазирлари У. А. Абдураззоқов ва Датук Абдулло Аҳмад Бадавийлар Ўзбекистон Республикаси ҳукумати билан Малайзия ҳукумати ўртасидаги иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик тўғрисидаги ҳамда Ўзбекистон Республикаси ҳукумати билан Малайзия ҳукумати ўртасидаги маданий ва илмий-техникавий ҳамкорлик тўғрисидаги битимларни имзоладилар.

Ислом Каримов Малайзиянинг етук иқтисодчиларини Ўзбекистонга таклиф қилди.

Шу куни Президент ва делегация аъзолари пальма ёғини ишлаб чиқариш ва саноат асосида тозалаш компанияси — (Порим)да бўлдилар ва ишлаб чиқариш жараёнлари билан танишдилар. Компания боғида Ислом Каримов пальма дарахти ниҳолини ўтқазди.

Учрашув ва суҳбатларда Малайзиянинг тутган йўли ва иқтисодиётдаги юксак тараққиёти кўп томонлама мустақил Ўзбекистон учун ибратли эканлиги айтилди. Бу мамлакатда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш борасида олиб борилаётган мукаммал режалар биз учун ҳам намуна бўлиши кераклиги алоҳида таъкидланди.

* * *

22 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Индонезияга сафари бошланди.

Жакартанинг кўчалари байрамона безатилган. Марказий майдонларда икки мустақил давлат байроқлари ҳилпираб турибди, Индонезия Президенти Сухарто ҳазрати олийлари, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ва Сухарто ҳазрати олийларининг суратлари кўзга ташланади.

Истан Мердена номли Президент саройи олдида Ислом Каримовни тантанали кутиб олиш маросими бўлди. Жепара залида Индонезия Республикаси Президенти Сухарто ҳазрати олийлари Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовни самимий қутлади. Сўнгра Сухарто ҳазрати олийлари ҳамроҳлигида Ислом Каримов ўзи учун ажратилган Висма Негарадаги қароргоҳга йўл олади.

Тушдан сўнг Ўзбекистон Президенти «Пен бразере» тўқимачилик корхонасини бориб кўрди. Сўнгра Ислом Каримов ва делегация аъзолари Жакартадаги муқаддас масжидлардан бири Истиқлолни зиёрат қилишди.

Шу куни Ислом Каримов Индонезия Вице-Президенти Судхармоно билан ҳам учрашди.

Кечқурун Президент саройида Ўзбекистон делегацияси шарафига зиёфат бўлди ва миллий санъат усталари ижросида концерт қўйиб берилди.

Ташрифнинг иккинчи кунида Ислом Каримов Президент Сухарто ҳазрати олийлари билан учрашди. Айни вақтда икки мамлакат делегациялари ўртасида музокаралар ҳам бошланди.

Ўзбекистон билан Индонезия ўртасида ўзаро дўстлик ва ҳамкорлик, иқтисодий ва савдо, фан-техника ва маданият, дипломатик алоқалар ўрнатиш бўйича бир қатор ҳужжатлар имзоланди.

Шу куни Ислом Каримов Индонезия миллий банки бошқарувчиси Адриамус Моу, Индонезия савдо палатаси (Кадин) раҳбарлари билан учрашди.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов шу уч мамлакатга сафари чоғида журналистлар билан бир неча бор учрашди. Жанубий Корея, Малайзия ва Индонезия мустақиллиги учун ҳалок бўлган қаҳрамонлар хотирасига ўрнатилган ёдгорликлар пойига гулчамбарлар қўйди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Жанубий Корея, Малайзия ва Индонезияга қилган сафари ниҳоясига етди. Бу сафар жумҳуриятимизнинг мустақиллигини мустаҳкамлаш ва халқимиз фаровонлигини яхшилаш йўлида муҳим босқич бўлади.

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги.

МУСТАҚИЛЛИК: ДЕМОКРАТИЯ, ЭРКИНЛИК, ХОҲИШ-ИРОДА

ЎЗБЕКИСТОН ЖУМҲУРИЯТИ ЎЗ ФУҚАРОЛАРИГА АНА ШУ БЕБАҲО ҚАДРИЯТЛАРНИ КАФОЛАТЛАЙДИ

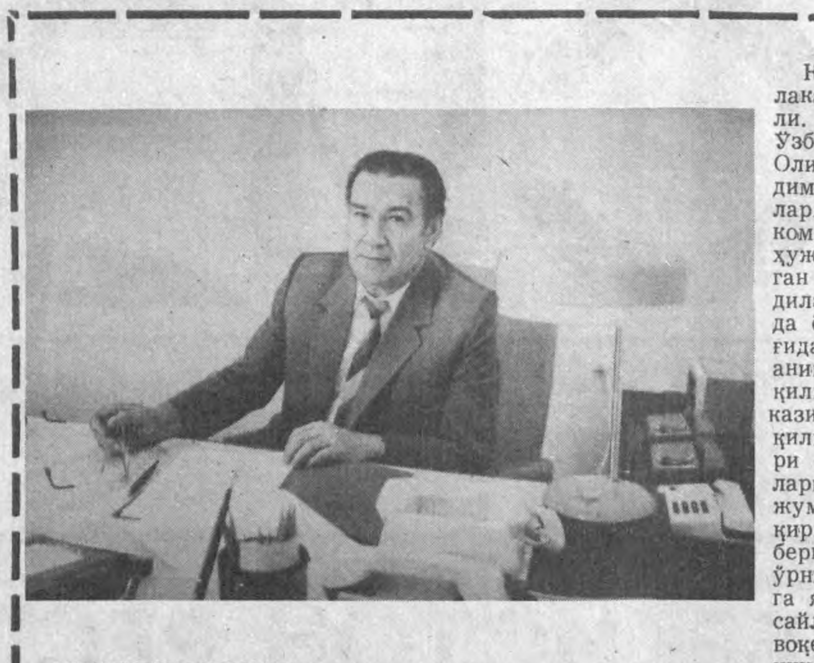

ЖУМҲУРИЯТИМИЗ ҳаётида мазмун-моҳияти жиҳатидан шундай воқеа юз бердики, у шубҳасиз, кўҳна ўлканинг янги тарихига асос солди. Референдум намоён этган халқ иродаси билан Ўзбекистон Жумҳурияти мустақил давлат, дея эълон қилинди. Ички ва ташқи мустақил сиёсат, жамиятни чуқур ижтимоий-иқтисодий таназзулдан олиб чиқиш, ҳамма фуқароларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш, инсоннинг ҳуқуқ ва эркинлигини кафолатлаш, унинг бахт-саодати ҳақида қайғуриш каби муҳим вазифалар устивор деб белгиланди. Янги давлат бошлиғи — унинг Президенти халқнинг хоҳиш-иродаси билан муқобил тарзда сайланди.

Кўпгина авлодлар асрлар бўйи орзу қилган мустақиллик, ижтимоий ўз-ўзини англаш жараёнининг жадаллашувини табиий тарзда рағбатлантиради, одамларда советлар даврида бўлганидек дабдаба-асъаса кўринишидаги эмас, балки чинакам фаолликни уйғотади. Айнан шу жараёнлар бугунги кунда умуминсоний қадриятларни кашф этаётган жумҳуриятимизга хосдир. Маълумки, умуминсоний қадриятлар асосида инсон ҳуқуқи ётади.

Сайлов ҳуқуқи ана шу инсоний ҳуқуқларнинг энг муҳими ва ажралмас қисмидир. Хусусан, сайлов ҳуқуқининг тўла амал қилишига эришмай туриб авторитаризмдан демократияга ўтиш жараёни юз бермайди. Айнан демократик сайлов ҳуқуқи энг муҳим, боғловчи бўғин бўлишга даъват этилганки, мустақил халқ ҳокимияти у орқалигина ҳокимият идоралари фаолияти тимсолига айланади. Табиийки, бу ҳокимият тузилишининг сифат жиҳатидан бутунлай янгича шаклланишини талаб этади. Шу муносабат билан ҳам бўғинлардаги сайлов комиссияларининг роли янада ошади. Чунки улар мустақил давлатнинг айнан шундай институтлари бошида турган идоралардир.

Маълумки, қонунга мувофиқ сайловларни тайёрлаш ва уни ўтказиш Марказий, мавзе ва участка сайлов комиссиялари зиммасига юклатилади. Марказий сайлов комиссияси Олий Кенгаш қарори билан 1989 йил 20 декабрда беш йил муддатга тузилган бўлиб, у Олий Кенгаш томонидан янги таркибда сайлангунча ўз ваколатини сақлаб қолади. Жумҳурият Олий Кенгаши Раёсатининг тегишли қарори билан бу комиссия зиммасига референдум ҳамда Ўзбекистон Жумҳурияти Президенти сайловини тайёрлаш ва ўтказиш вазифаси ҳам юклатилган.

Унинг таркибига Қорақалпоғистон Жумҳурияти, ҳамма вилоятлар ва Тошкент шаҳрининг меҳнат жамоалари тавсия этган вакиллари кирган. Жойларда ҳам худди шундай тартибда мавзе ва участка комиссиялари тузилиб, улар қонунда белгиланганидек, сайланган халқ ноиблари ваколатларини жумҳурият Олий Кенгаши тан олганидан сўнг ўз фаолиятларини тўхтатадилар (президент сайлови ва референдумга якун ясалгандан сўнг ҳам худди шундай бўлади). Жумҳурият халқ ноибларини сайлаш даврида 500 та мавзе ва 6781 участка сайлов комиссиялари таркибида 94 мингдан кўпроқ киши ишлади.

Табиийки, Марказий комиссия очиқ-ойдинлик ва ошкоралик, қабул қилинаётган қарорлардан аҳолини тўла хабардор қилиб бориш асосида иш юритади. Комиссия зиммасига сайловларни уюштиришдан ташқари халқ депутатларини, Ўзбекистон Жумҳурияти Президентини сайлаш ва умумхалқ референдумини ўтказиш тўғрисидаги қонунларга амал қилинишини назорат этиш, сайлов қонунларининг бузилганлигини аниқлаш ва уни бартараф этиш чораларини кўриш, сайлов қонунларининг айрим моддаларини қўлланиш чоғида юзага келадиган муаммоларни ойдинлаштириш вазифалари ҳам юклатилган.

Комиссия аппаратида малакали мутахассислар етарли. Агар зарур бўлиб қолса, Ўзбекистон Жумҳурияти Олий Кенгаши котибияти ходимлари ҳам жалб этиладилар. Бу ерда мавзе сайлов комиссияларидан тушган ҳужжатлар асосида сайланган ноиблар рўйхатга олинадилар, агар сайловлар чоғида ёки овозларни санаш чоғида қонун бузилганлиги аниқланса, сайловни бекор қилиш ва қайта сайлов ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилинади, мавзе сайловчилари анжуманининг материаллари кўриб чиқилади ва жумҳурият халқ ноибини чақириб олиш хусусида овоз бериш куни белгиланади, ўрни бўшаган ноиблар ўрнига янги халқ ноибларининг сайлови уюштирилади. Дарвоқе, ўтган икки ярим йил ичида 17 та мавзеда янги ноиблар сайланди.

Ҳаёт Марказий сайлов комиссияси олдига тобора мураккаб вазифаларни қўймоқда. Халқ ноиблари сайлови ҳақидаги Қонун кучга киргандан сўнг нафақат жумҳуриятда, балки ер юзида кўп нарсалар ўзгарди. Ўшанда жумҳурият депутатлик корпуси чинакам демократия асосида ва муқобил тарзда сайланган бўлса тез орада шундай воқеалар содир бўлдики, улар ҳокимият сайлов идораларини шакллантириш ва амал қилиши тизимларига анъанавий ёндашувларимизга жиддий тузатишлар киритди. Собиқ СССРнинг парчаланиши ва Ўзбекистоннинг давлат мустақиллигига эришиши, БМТга аъзо бўлиши, Хельсинки жараёнида иштирок этиши ана шундай муҳим воқеалар силсиласига киради...

Бугун биз ёш мустақил давлатимизнинг илк қадамларини баҳолар эканмиз, хулоса чиқаришимиз мумкинки, ҳозирги ижтимоий-иқтисодий таназзул шароитидаги қийинчиликларга қарамай, давлатчилигимизнинг оёққа туриши, жумҳуриятимиз келажаги, унинг сиёсий тузилиши — ҳуқуқий давлат ва демократик парламентаризм, шароитга мос бозор муносабатларининг шаклланиши билан узвий боғлиқдир. Бу эса сайлов тизимлари фаолиятига нисбатан талабчанликни кучайтиради. Ахир бозор турли кўринишдаги мулкчиликнинг ўзи эмас-да. Бу ерда ишлаб чиқарувчилар ўртасидаги рақобат, бойликларни кам таъминланган фуқаролар билан баҳам кўриш, яъни бизнинг аташимизча, ижтимоий ҳимоя масалалари ҳам бор. Ҳуқуқий давлатда янгича муносабатларни қаерда, қайси анжуманда тартибга солиш мумкин? Бундай анжуман ягона бўлиб, у парламентдир. Бизнинг ёш давлатимиз айнан шу йўлдан аниқ мақсад сари бормоқда.

Янгича шароит Марказий, мавзе ва участка сайлов комиссиялари ишига ҳам, албатта, янгича талаблар қўяди. Комиссиялар ходимларининг омилкорлиги шу билан таъминланганки, уларнинг аксарият кўпчилиги олий ва ўрта маълумотли, Ўзбекистонда яшовчи деярли ҳамма миллат ва элатга мансуб кишилардир.

Сайлов комиссиялари дуч келаётган бугунги вазиятнинг ўзига хослиги шундаки, аҳолининг сиёсий фаоллиги жадал ўсиб бормоқда, халқ ноиби бўлиш талабгорлари сафи кенгаймоқда, нуқтаи назар ва фикрлар ҳурлиги тобора яққолроқ намоён бўлаётир. Сайлов ҳуқуқлари қонун-қоидаларини амалга ошириш фақат ягона партиянинг иши бўлмай қолди. Эндиликда бутун жамият, ҳамма партия ва ҳаракатлар, жамики фуқаролар сайловларга жиддий муносабатда бўлмоқдалар. Бу яхшилик аломати. Президент И. Каримовнинг таърифича, кўппартиявийлик жамиятни бўлиб юборишга даъват этилмаган. Аксинча, оммага таянган партиялар ўртасидаги баҳс-мунозаралар, агар у оқилона ва холис олиб борилса, халқ учун фойдали қонунлар яратишга кўмаклашади.

Ҳозир жамиятда юз бераётган шу ва бошқа ўзгаришларни ҳисобга олган ҳолда Марказий сайлов комиссияси учун ўз ишини йўл-йўлакай қайта қуришга, сайлов тизимини демократиялашга бўлган талабни амалда жорий этишга тўғри келаяпти. Эслаб кўрайлик, жумҳурият халқ ноиблари сайлови ўзгача, илгари тасаввур ҳам қилиб бўлмайдиган шороитда ўтди. Жамиятнинг сиёсийлашуви яққол намоён бўлгани боис ноибликка номзодларнинг муқобиллиги ўз-ўзидан кун тартибидан жой олди. Сайлов комиссиялари эски қолипдан қутилиб, ишни янгича ташкил этишга киришдилар.

Ўйлайманки, сайловларни демократия асосида ўтказишга, Қонунга амал қилишга, сайловчиларнинг ўз хоҳиш-иродаларини намоён этишларини таъминлашга эришилди. Жумҳуриятнинг ҳар бир холис фуқароси бу фикрга қўшилса керак. Ўзингиз мушоҳада қилинг, меҳнат жамоалари, жамоат ташкилотлари ва ҳарбий хизматчилар томонидан 500 ноиблик мандати учун кўрсатилган 1445 номзоддан 1134 нафари рўйхатга олинди. Фақат 175 мавзеда (тахминан учдан бирида) номзод ягона бўлди, 175 мавзеда икки, 74 тасида уч, 37 тасида тўрт, 39 тасида эса беш-саккиз ва ундан ҳам кўп номзодлар овозга қўйилди.

Кўплаб сайловчиларда сиёсий онг эндигина уйғона бошлаган, одамлар ноибликка номзодлар ўртасида росмана рақобатни эндигина ҳис қила бошлаган ва улар дастурини баҳолашга киришган ҳозирги шароитда, шубҳасиз, бундай натижани олға ташланган жиддий қадам дейиш мумкин.

Биринчи марта ўтказилган Президент сайлови ва жумҳурият референдуми сайлов тизимини демократлаштиришнинг янги босқичи бўлди. Президентни икки номзоддан бирини танлаб сайлаш, шунингдек, Ўзбекистоннинг мустақиллигини баҳолашда ҳар бир фуқаро олдида кўндаланг бўлган юксак масъулият сайловчиларнинг сиёсий фаоллигини кучайтирди. Сайлов ва референдум якунлари ва сабоқларини умумлаштириб, тўла асос билан айтиш мумкинки, чинакам демократик сайлов қонунларининг амалга оширилгани мустақил Ўзбекистон сиёсий тузуми шаклланишининг муҳим омили бўлди.

Жумҳуриятнинг миллионлаб фуқаролари овоз берар эканлар, ўз фикрлари умумхалқ миқёсидаги йирик вазифаларни ҳал этишда муҳим аҳамиятга эга эканлигини биринчи марта ҳис этдилар. И. Каримов Президент этиб сайланганидан сўнг таъкидлаганидек, одамлар ўз тақдирларини, фарзандлари келажагини ўзлари ҳал этиш имконига эга бўлдилар. Улар ўз ерлари ва бойликларининг эгасига айланмоқдалар, қисқа вақт ичида мустақилликнинг афзалликларини ҳис этдилар.

Умумхалқ овоз бериши йўли билан сайланган Президент ва депутатлик корпуси ўз сайловчилари хоҳиш-иродасини ифодалаб, улар номидан ва улар манфаатлари учун ҳаракат қилиб, иқтисод соҳасидаги янгиланишларга, мустақилликни мустаҳкамлаш, аҳоли кенг қатламини ижтимоий ҳимоялашни кучайтиришга оид муҳим қарорлар қабул қилдилар. Бу қарорларга оғишмай амал қилинмоқда ва бу билан фуқароларни янада фаолроқ бўлишга ундалмоқда.

Шу билан бирга сайлов жараёнларини ташкил эта бориб, биз унинг турли босқичларида ачинарли хато ва камчиликлардан қутила олмаганимизни ҳам эътироф этишга тўғри келади. Ҳаёт шуни кўрсатдики, бир томондан сайлов тизимларини янада такомиллаштириш, қонунларнинг ифодасини аниқ қилиб ишлаб чиқиш, иккинчи томондан сайловчилар ўртасида ташкилотчилик ва тушунтириш ишлари савиясини ошириш зарур.

Албатта, бу нарса биз учун катта сабоқ бўлди. Ўтган йилнинг охирида ривожланиб бораётган кўппартиялилик ва нуқтаи назар ҳамда дастурлар тортишуви кучайган шароитда кечган жумҳурият референдуми ва президент сайлови энди бирмунча уюшқоқлик билан ўтди. Буни жумладан, жумҳуриятга таклиф этилган мустақил ва холис хорижий кузатувчилар ҳам эътироф этиб, сайлов жараёнининг юксак савияда эканлигини таъкидладилар.

Тўғри, бу нарса хотиржамлик ёки ўзимизни оқлашимизга асос бўлолмайди. Муаммоларимиз оз эмас ва улар изчил ҳал этиб борилаяпти. Халқ ноиблари сайловидан сўнг ўтган давр ичида қонунчилик идоралари сайлов тизимини такомиллаштириш ва демократиялаш борасида анча ишлар қилдилар. Эришилган тажрибалар ҳисобга олиниб Ўзбекистон Жумҳурияти Президенти сайлови, жумҳурият референдуми, халқ ноибини чақириб олиш тўғрисида қонунлар ишлаб чиқилди ва тасдиқланди. Сайловга оид қонунларни ҳар томонлама такомиллаштириш давом этмоқда.

Сайлов жараёнларини беnуқсон уюштириш, кўппартиявийлик ва ҳуқуқий демократик давлат шароитида сайловларни тайёрлаш ва ўтказиш юзасидан жаҳон тажрибасини ижодий ўрганиш, чинакам маърифий сайлов маросимини ўзлаштириш ва жорий этиш учун биз — Марказий сайлов комиссияси аъзолари ва унинг аппарати ходимлари ҳали кўп иш қилишимиз керак бўлади. Бугун биз шу масалалар устида ишлар эканмиз, сайлов қонунларига сўзсиз амал қилиниши, уни оғишмай такомиллаштириш ва тарғибот қилиш фуқароларда ҳокимият идораларига нисбатан ишонч уйғотишини, бинобарин, бизнинг мустақил давлатимиз негизининг барқарорлиги ва мустаҳкамлигини кафолатлашини назарда тутмоқдамиз.

Қ. АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон Жумҳурияти халқ ноиблари сайловини ўтказиш Марказий сайлов комиссияси раиси.

ХОНАДОНИНГИЗНИ БЕЗАЙДИ

Республика Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг «1992—1993 йилларда республика корхоналарида энг зарур ашёвий моллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори тўла амал қила бошласа аҳоли 2 миллиард сўмдан зиёд қўшимча маҳсулот билан таъминланади. Ўзбекистон Республикаси Ўрмончилик давлат комитети биносида очилган кўргазма тармоқда ана шу йўналишда қилинаётган амалий ишларга бағишланди.

Ҳозир комитет қарамоғида 45 та цех мавжуд. Йил охиригача яна 6 та цехни ишга тушириш режалаштирилган. 1990 йил мобайнида жами 4 миллион 984 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилган бўлса, шу йилнинг охиригача яна 10 турдаги маҳсулот қўшилиб 8 миллион 172 минг сўмлик халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш кўзда тутилган. Уларнинг тури кўп. Айвонча, жавон, сўри, сандиқ, хонтахта, ҳар хил катталикдаги курси, асалари уяси, теша, белкурак, болта соплари, катта ва кичик ҳажмдаги кўчма уйлар шулар жумласидандир.

Республика Бош вазири А. Муталов кўргазма билан танишди. Қўқон, Оҳангарон ҳамда Андижонда чиқаётган маҳсулотлар кўпчиликка манзур бўлди. Республика Бош вазири ушбу тармоқ раҳбарларидан ҳозирги кунда камёб моллар қаторидан ўрин олган гугурт ишлаб чиқаришни йўлга қўйишни таклиф этди.

Х. МИРҲОДИЕВ.

Урта Чирчиқ райони марказида ишлаб чиқариш корхонаси ишга тушди. Бу ерда аҳоли зарурат сезаётган тикувчилик маҳсулотлари, дурадгорлик миллий анжомлари тайёрланади. Ёғ-мой маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган цех ҳам фаолият кўрсатмоқда.

СУРАТДА: ёғочни қайта ишловчилар бригадаси аъзолари, ўртада эса бригада бошлиғи Икром САЛОМОВ.

А. ЗУФАРОВ олган сурат.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИДА

Шу йил 24 июнда депутатлик ишчи гуруҳининг Олий Кенгаш Президиуми аъзолари иштирокида бўлиб ўтган мажлисда ўнинчи сессияга тайёргарликнинг бориши кўриб чиқилди. Мажлисга ҳудудий депутатлик гуруҳлари, сиёсий партиялар вакиллари, Олий Кенгашда ишлаётган халқ депутатлари таклиф этилдилар.

Навбатдаги сессияга киритилаётган масалалар, Олий Кенгашнинг бозор муносабатларига ўтиш натижасида юзага келаётган қийинчиликларни бартараф этишдаги роли, унинг ижроия структуралари билан ўзаро ҳамкорлиги, қонунларнинг амал қилиши устидан назоратни уюштириш борасида ошкора, манфаатли фикр алмашуви бўлиб ўтди.

Мажлисда кўпчилик халқ депутатлари Олий Кенгаш муҳокамасига киритилаётган масалалар юзасидан эътиборга лойиқ фойдали таклиф ва мулоҳазалар баён этдилар. Мажлис иштирокчиларининг кўпчилиги ўнинчи сессия кун тартибини қўллаб-қувватладилар ва депутатлик ишчи гуруҳига муҳокама этилган қонун лойиҳалари ҳамда сессияга тайёргарликни уюштириш юзасидан тушган таклифларни ҳар томонлама ўрганишни тавсия этдилар. Ушбу учрашув, бутун тайёргарлик ишлари депутатлик корпуси фаоллигини оширишга, халқ ноибларининг сессияга яхши тайёргарлик кўришларига ёрдам бериши таъкидланди.

Мажлисни ўнинчи сессияга тайёргарлик кўриш депутатлик ишчи гуруҳининг раҳбари, Олий Кенгаш раисининг ўринбосари Б. Бугров олиб борди.

ХОТИРЖАМЛИККА ҲАЛИ ЭРТА

ВАХШИЙЛИКДА ОДАМДАН ЎТАДИГАН ЖОНЗОТ БОРМИКАН. БЎЛСА, ТОПИБ БЕРИНГ.

Сайғоқлар дейилганда киши ёдига дарров Чингиз Айтматовнинг «Қиёмат» романи тушади. Дарвоқе, сайғоқларнинг ҳоли энди не кечаётганикин?

Жамоатчи мухбиримиз Рустам Ғофур Орол ва Оролбўйини асраш қўмитасининг раиси Пирмат Шермуҳамедов билан шу мавзуда суҳбатлашди.

— Пирмат ака, ўрис матбуотида Орол денгизи ўртасида бактериологик қуролларни синовдан ўтказадиган полигон жойлашганлиги ҳақида чиқишлар қилинмоқда. Шу ростми?

— Орол денгизи ўртасида шундай полигон борлиги рост. Мен бу ҳақда дастлаб «Америка овози» радиосидан эшитган эдим. Ўшанда анча вақтгача ишонишни ҳам, ишонмасликни ҳам билмай юрдим. Лекин 70-йилнинг ўрталарида Америкадан бир гуруҳ кишилар ташриф буюришди-ю мен бу гапнинг ҳақиқат эканини билиб олдим. Улар ўзлари олиб келган Туркистон харитасидан полигоннинг қаерда жойлашганини кўрсатиб беришди.

— Демак, бу сизга янгилик эмас экан-да.

— Ҳа, шундай. Аммо ўзингиздан қолар гап йўқ. Чунки яқин-яқингача ҳам бу ҳақда гапириш давлат сирини ошкор қилиш ҳисобланарди.

Қўмитамиз ўшандан буён бу масала билан мунтазам шуғулланиб келмоқда. Жумладан, Россия президенти Б. Ельцин номига 20 дан ортиқ хат ва телеграмма жўнатиб, «Туғилиш» оролидаги полигоннинг зудлик билан ёпилишини талаб қилганмиз. (Шу ўринда ҳарбий қисмларнинг бу турлари фақат Россияга бўйсунишини унутмаслик керак). Аммо шу пайтгача на ижобий, на салбий жавоб ололдик.

Мен ўша орол қаерда жойлашганини яхши биламан. Ўтган йили бир гуруҳ вакиллар ҳатто боришга ҳам жазм қилдик. Аммо биз тушган тайёрани у ерга қўйишмади. Бу ҳол бир-икки мартамас, 4 маротаба содир бўлди.

— Бактериологик қуролнинг қандай оқибатларга олиб келишидан одамлар озми-кўпми хабардор. Тахминан 30 йилдан ошиқ вақтдан буён фаолият кўрсатиб келаётган бу полигоннинг одамларга ҳеч бир таъсири бўлмаганмикан-а?

— Маълумотларга қараганда, полигондаги синов ишлари асосан, ҳайвон ва қурт-қумурсқалар устида олиб борилган экан. Аммо нима бўлганда ҳам ахир у заҳар. Об-ҳаво, қолаверса, денгиз сувига сингиган бўлиши керак. Аҳоли эса шу об-ҳаводан нафас олиб, шу денгиз муҳитида яшовчи жониворларни истеъмол қилишади. Бу одамларга таъсир қилмасдан қолмайди, албатта. Афсуски, ҳозирча уни аниқлаш имкони йўқ. Чунки таъсир қилганми-йўқми — билиш учун турли хил идоралардан рухсат олиниши керак экан. Рухсат эса ҳозирча йўқ.

Ўтган йил Устюртда бўлдим. Эшитган бўлсангиз у ерда Сариқамиш деган кўл бор. Ишонасизми, кўл қирғоқлари сайғоқларнинг мурдаларига тўлиб кетибди. Суви ҳам заҳарланган. Маҳаллий кишилар эса ундан балиқ овлашаркан. Текшириб кўрсак балиқ таркибида пестицит борлиги аниқланди.

Биз сайғоқлар сув таркибидаги заҳар таъсиридан ҳалок бўлмаганмикан, деб ўйлаб турганимизда, унинг сабабини шу атрофда балиқ тутиб юрган кишилар айтиб беришди: ҳарбийлар саҳар чоғи сув ичиш учун келган сайғоқларни ўққа тутишар экан. Уларга гўшти эмас, шохи керак, дейишди. Эртаси куни уларни кузатмоқчи бўлдик: четроққа ўтов тикиб ўша ерда ётдик. Соат тонгги тўрт эди. Вертолёт учиб биздан анчагина нарига қўнди: ундан уч киши тушиб кўл томонга кетишди. Биз вертолётга яқинлашдик. Эшиклари очиқ, ичида бир киши мудраб ўтирган экан. Дарҳол уни тортиб туширдик-да оёқ-қўлини боғлаб палаткамизга яшириб қўйдик. Кўп ўтмай кўл томондан ўқ овози эшитилди. Ярим соат ўтар-ўтмас бояги уч ҳарбий вертолётга қайтиб келди. Қўлларида сайғоқларнинг шохлари бор эди. Биз нега ундай қилаяпсизларлар, деб сўрасак, жавоб ўрнига автомат ўқталишди...

— Нега уларга сайғоқларнинг фақат шохлари керак бўлиб қолдийкин?

— Ажабланарли ери шундаки, бир эмас, ўн эмас юзлаб сайғоқларни фақат шохлари учун отиб ўлдиришган. Бундан ортиқ даҳшат ёки ноинсофлик бўладими-а? Кошки улар бу ишларини давлат учун қилишса.

— Ҳозир полигон ёпилган эмиш. Шу гап ростми?

— Ҳа, шундай. Аммо синов учун керак бўладиган асбоб-ускуналар ҳали ўз жойида турибди. Демак, хотиржамликка ҳали эрта.

• Маҳаллий саноат муаммолари

АРЗОН ГИЛАМ КЕРАК БЎЛСА...

Тўқув цехларида тўрт нафар ишчи 30—35 кун давомида оғир қўл меҳнати эвазига бир дона гилам тўқийди. Бунинг учун аҳолидан сотиб олинган маҳаллий хом-ашё — қўй жунлари қўлда ювилиб таралади, йигирилади, бўялади, қуритилади, ниҳоят дастгоҳларга кийдирилиб, бежирим маҳсулот—гиламга айлана бошлайди. Тайёр гиламнинг чакана нархи 14463 сўм 12 тийинни ташкил этади. Бунинг 60 фоизи хомашё ва меҳнат ҳақи бўлса, 40 фоизи ана шу корхоналар елкасига ҳозирда оғир юк бўлиб тушаётган турли солиқлардан иборат.

Бундан икки йил муқаддам вилоятимизда маҳаллий саноат корхоналарини барпо этиш тўғрисида ҳукумат қарори қабул қилинганида асосан эзгу ниятлар, яхши режалар кўзда тутилган эди. Ўтган давр мобайнида олти шаҳар ва ўн беш районда турли маҳсулотлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган саноат корхоналари ташкил топди. 1991 йилда жами 22 миллион сўмлик халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарилган бўлса, шу йилнинг беш ойида 50 дан ортиқ турдаги 29 миллион сўмлик ана шундай маҳсулотлар чиқарилди.

Вилоятимизнинг қадимда «Буюк ипак йўли» ўтган табаррук манзилларида халқ ҳунармандчилигининг турфа турлари ривож топган. Олис қишлоқ ва кентларда авлоддан авлодга ўтиб келаётган гиламчилик, тўқувчилик, каштачилик, тикувчилик, дурадгорлик ва бошқа ҳунармандчилик ишлари билан шуғулланадиган, якка тартибда меҳнат қилувчи ўнлаб, юзлаб усталарни корхоналаримизга жалб қилиш, бирлаштириш, уларга ҳар томонлама кўмак бериб, зарур шароитлар яратиб, не-не асрлардан бери асраб келинаётган нодир бойликларни янада орттиришнинг нақадар улкан аҳамиятга эгалигини изоҳлаб ўтиришга ҳожат бўлмаса керак.

Бундай қутлуғ ишларни айни шу кунларда зудлик билан амалга ошириш лозимлигини вилоят ва район раҳбарлари тўғри тушуниб, бизга ёрдам қўлини чўзишди. Қуйи Чирчиқ, Қибрай, Ўрта Чирчиқ, Оққўрғон районларида бу борада анча хайрли ишлар бажарилди. Улар маҳаллий саноат корхоналарини зарур бино ва иморатлар, транспорт воситалари, ускуна ва жиҳозлар билан таъминлаш, керак бўлиб қолганда банкларнинг жойлардаги бўлинмалари, хўжалик ҳамда ташкилотларнинг лозим миқдорда қарз ва кредитлар бериб туришларига бош-қош бўлишмоқда. Масалан, Солдатский шаҳрида мактабнинг эски биноси Қуйи Чирчиқ райони ҳокимиятининг қарорига биноан маҳаллий саноат корхонасига берилди. Моҳир ишбилармон Ўсганбой Атемов раҳбар бўлган корхонада ҳозир гиламчилик, тикувчилик, трикотаж буюмлари, ғишт ишлаб чиқариш цехлари ишлаб турибди.

Оққўрғондаги маҳаллий саноат корхонасида ҳам юздан зиёд киши меҳнат қилади. Бу ерда тармоққа хос бўлган тикувчилик, тўқувчилик, гиламчилик, новвойлик, дурадгорлик, металларга ишлов бериш каби ҳунарлардан ташқари соатсозлик, сартарошлик, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш сингари соҳалар ҳам яхши ривожлантирилмоқда. Яқиндагина бу корхонада қуёнчиликка ҳам асос солинди.

Лекин айрим шаҳар ва район раҳбарлари халқ ҳунармандчилигини ривожлантириш, аҳоли учун қўшимча иш ўринлари яратилиши, янги-янги халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни йўлга қўйишга совуққонлик билан ёндошишмоқда. Масалан, Олмалиқ шаҳар маъмурияти 1990 йил июнь ойида собиқ тикувчилик фабрикаси биносини янгидан ташкил этилган маҳаллий саноат корхонасига ўтказиш тўғрисида қарор чиқарган эди. Лекин собиқ шаҳар ижроқўми раиси Т. Топилов (ҳозирда шаҳар ҳокимининг биринчи муовини) уч ой ўтмасдан мазкур бинони «Сигнал» ва «Экипаж» деган ширкатларга олиб бериш ҳақидаги янги қарорга имзо чекди. Шундан бери биз бу адолатсиз, ўзбошимчалик билан қабул қилинган қарорни бекор қилишга эриша олмаяпмиз. Шунингдек, Чиноз районида ҳам (ҳоким — Усмонали Умаров) маҳаллий саноат корхонаси ноқулай шароитда иш олиб бордию, янгидан ташкил топаётган 60 га яқин ҳар хил ширкатлар ҳали «йўргакдан чиқишга улгурмасданоқ» биною иморатларга эга бўлиб кетишмоқда. Пискент районида (ҳокими — Абдусамат Носиров) неча йиллардан бери фақат зарар келтириб ишлаётган каноп фабрикаси бор. Ана шу корхонани бизнинг тармоққа ўтказиш, у ерда маҳаллий саноат ишлаб чиқаришини йўлга қўйиш, натижада бу ерда қисқа вақт ичида фойда бера бошлайдиган ишларни амалга ошириш тўғрисидаги аниқ ҳисоб-китобларга асосланган таклифлар билан район маъмуриятига кўп марта мурожаат қилаяпмиз. Лекин пискентлик айрим раҳбарлар учун эл-юрт фаровонлиги тўғрисида бош қотиргандан кўра ҳеч нарса қилмасдан сояда пашша қўриб ўтириш афзалга ўхшайди. Яна бир мисол. Янгийўл районидаги корхонамизда қуёнчилик ташкил этилган эди, улар сони ҳозир 170 га етди. Шу ер аҳолиси учун етиштириладиган парҳез гўштнинг таннархини янада арзонга тушириш учун биз озуқани ўзимиз етиштиришга аҳд қилдик. Лекин қачондан бери район ҳокими Абдуғани Юсуповдан шу мақсад учун озгина ер майдони ажратишларини сўраб келаяпмиз (шахсий томорқамиз учун эмас-ку!). Афсуски бу масала ҳам ҳавода муаллақ бўлиб осилиб турибди.

Юқорида тилга олинган масаладан келиб чиқиб, яна шу нарсани алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Бозор иқтисодиётига ўтиш жараёнида янги солиқлар тизимининг жорий қилиниши эҳтимол зарурдир. Лекин ўн, юз миллионлик маҳсулот чиқарадиган гигант ва асосан қўл меҳнати ишлатиладиган, кичкинагина маҳаллий саноат корхонасига ҳам бирдай солиқ солиниши мақсадга мувофиқмикан? Залворли солиқлар юки остида қолиб кетадиган корхоналар охир-оқибатда бир неча асрлардан бери кўз қорачиғидек асраб, сақлаб келинаётган миллий касб-ҳунар турларини замонанинг вақтинчалик машаққатлари сабаб йўқотиб қўймасмикан? Шунинг учун республикадаги мутасадди ташкилотлар юқорида айтиб ўтилган сабабларни таҳлил этиб, маҳаллий саноат корхоналарини жуда бўлмаганда қўшимча қиймат учун тўланадиган солиқ ва акциялардан озод қилиш чорасини излаб топишса нур устига аъло нур бўлган бўлур эди. Сўнгра янгидан ташкил топаётган корхона ва цехларга маълум муддат давомида яна бошқа айрим солиқлар солиш, қарз ва кредитлар олиш масалаларида ҳам имтиёзлар яратилиши янги-янги эзгу ишларга йўл очиши шубҳасиздир.

Л. АКБАРОВА,
Тошкент вилоят маҳаллий саноат бошқармасининг бошлиғи.

Пойтахтимиздаги санъат мактаб-интернатида таълим олаётган иқтидорли ёшлардан жуда кўп ижодий асарлар кутишимиз тайин. Мана шу даргоҳни тугатаётган, қўлига диплом олаётган ёшлар кўнглида қандай ҳаяжон, умидлар барқ уриб турганлигини тасаввур қилишнинг ўзи кишини ҳаяжонлантиради. Элликка яқин қобилиятли ўспирин ва қизлар ўз диплом ишларини муваффақиятли ҳимоя қилганлигини эшитиб, демак элликта истеъдод эртага шу юрт, шу халқ санъати учун хизмат қилар эканда, деб кўнгилга таскин берамиз.

Мана бу суратдаги лавҳа ҳам диплом ҳимояси олдидаги манзаралардан иборат.

Р. ШАГАЕВ суратга олган. (ЎзА).

• Тил—миллат кўзгуси

ТАҲРИРГА МУҲТОЖ ҚОНУН

Ҳаммани бир хил фикрлашга мажбур қилиб, бир ғоя гирдобига тиқиб раҳбарлик қилган компартия ва унинг «доно» сиёсати barҳам топди. Бу «ғоявий қиёфа» раҳнамолигидан ёдгор бўлиб қолган Давлат тили ҳақидаги қонун ҳамон таҳрирга муҳтожлигича, социалистик республиканинг маҳсулоти тамғаси остида яшаб келмоқда. Ишонмасангиз, номини такрор эслатиб қўяй:

«Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг давлат тили ҳақида». Қаранг, қандай жарангдор. Ахир, социализм системаси барбод бўлганига ҳам йиллар ошди-ку!...

Мазкур қонун ўз бурчини 89 фоиз оқлагани йўқ: 11 фоиз деганда атамашунослик ва юзаки тил ўрганишлар қобиғида тентираб юрган «Ҳаётга жорий этиш»ларни эътиборга олмасак, қонун талаблари ҳозирча қоғозда, холос.

Айни кунда танқидчи «тилшунослар»: шофёрлар, қоровуллар, ҳосилотлар, сувчилар, кончилар, савдо ходимлари, хуллас, ҳаётнинг деярли барча жабҳасида фаолият кўрсатаётган турли касбдаги кишилар тил ҳақидаги қонунни ўз ўлчовларида таҳлил этмоқдалар. Тил илми мутахассисларига ҳатто йўл-йўриқ ҳам кўрсатишмоқда: журнални «мажала», мажалани «ойнома», газетани «жарида», жаридани «рўзнома», районни «ноҳия», ноҳияни «туман», туманни «депара», депарани «қўрғон», қўрғонни «ўрам» деб тавсия этувчилар кўпайиб, «Атамақўм» ва Тилшунослик институти ходимлари бошини қотириш ишларини жадаллаштирмоқдалар. Бу табиий. Газета ва журналларда чоп этилаётган сон-саноқсиз атама ва бирикмалар ким қандай хоҳласа, ўшандайлигича муҳрланаётир...

Тил ҳақидаги қонун ҳақли ва қонуний ҳолда қайта ишлашни тақазо этмоқда. Уни адолат тарозуси билан фақат ўзбек тили давлат тили бўлиши руҳига мослаш лозим. Айниқса, қонуннинг 4, 7 ва 8-моддаларини, яъни ўзбек тили ўрганувчиларга боғлиқ бўлган саккиз, беш ва уч йиллик муддатларни қисқартириш ҳақида ўйлаб кўриш халқ ишониб қўйган тил комиссиясининг бурчи деб ўйлайман.

Мени ҳамиша бир нарса қийнаб келади. Сўзи билан иши, дили билан тили бир бўлмаган кўпчилик раҳбарларнинг беparволиклари туфайли ҳозирги кунда Давлат тилини ҳаётга рус тили орқали жорий этишмоқда. Тошкент шаҳрининг кўплаб муассаса ва ташкилотларида бу ҳолга дуч келишингиз мумкин.

Шу йил 1 февраль куни шаҳримиз районларидан бирида сессия бўлиб ўтди. Аввало раёсатга сайланганларнинг 70 фоизи ўзбекча тушунмайдиган «ўзбек тили ўрганиш» курсларининг талаба»лари бўлди. Йиғилишни очувчи раҳбар ўзбек бўла туриб, фақат «салом алайкум, ўртоқлар» деган жумладан бошқасига ярамади. Йиғилишда сўзга чиққан Алишер исмли район раҳбарларидан бири давлат тили ва уни амалга тадбиқ этишнинг бориши тўғрисида: «Пока бида (бизлар демоқчи) тенминлари пачти ядмини ўзгартирдув. Қогонларини мойгача аканчательно тўғирлийвуза», дея «лутф» қилдилар... Бу «чиқиш»га ҳатто ўрислар ҳам кулиб юборгани сира ёдимдан чиқмайди. Давлат тилини ҳаётга жорий этиш шундай «алишер» раҳбарларга қолгач, оқибатдан нимани ҳам кутиш мумкин.

Ҳозирги кунда жой номларини баҳоли қудрат миллий қадриятларимиздан келиб чиққан ҳолда ўзгартириш ишлари бирмунча яхши йўлга қўйилган бўлса-да, бу ҳам қонун талаби даражасида эмас. Очиқ айтиш керак, маҳаллий раҳбарлар орасида лингвистик соткин-шовинистлар кўпайиб бормоқдалар. Улар ўз руҳияти, иш тутимига кўра иккиюзламачи «лингвист-шовинистлар» даражасига кўтарилиб олмоқдалар. Бундайларга атоқли миллатпарвар тилшунос Ашурали Зоҳирий шундай баҳо берган эди: «...Ўз тилида бор бўлган гўзал сўзларни айтишдан тортиниб, ўзини сифатли тутиб, ўрисча сўзлар қўллашга бел боғлагонлар миллати мен учун ҳамон қоронғу бўлиб турадир»...

Кўп жойларда муассаса, маҳкама, ташкилот, вазирлик, завод, фабрика, бирлашма, тиббиёт даргоҳлари, кўча, шоҳкўча, тор кўча, берк кўча, маҳалла, мавзелар номлари Октябрь инқилоби маҳсули — космополитизм ва беватанлик, мутелик ва итоаткорлик кўринишларининг маҳсули сифатида ҳамон қотиб турибди. Атамашуносларнинг айримлари ҳатто ҳозир ҳам маҳалла ва халқ талаб қилган баъзи номларни тасдиқлашдан бош тортиб, қайсарлик қилмоқдалар. Масалан, 1991 йил июнь ойида Ҳамза районидаги Ткаченко кўчасини атоқли пахтакор Қирғизбой Абдувалиев, Айриев кўчасини эса 35 йил колхозга раислик қилган Абдураззоқ Абдуҳолиқов номига алмаштиришни сўраб, маҳалла фаоллари томонидан ёзилган хат ва йиғилиш қарори ҳамон район атамалар комитетида ҳаракатсиз ётибди. Бундай фактлар хоҳлаганча топилади.

Шундай бўлишига қарамай, мен ишлаётган район атамалар — жой номлари комиссияси томонидан 100 фоиз кўча, шоҳкўча, мавзе, маҳаллалар номларини қайта кўриб чиқди, номуносибларни ўзгартирилди. Бу катта ишда Ҳамза район ободонлаштириш бошқармаси бошлиғи, тадбиркор раҳбар Эркин Саидакбаров ташаббус кўрсатди. Бир кишининг куюнгани нима ҳам бўлар-ди...

Ўйлайманки, ҳар бир нарсага баҳони халқ беради.

Ҳайдарали УЗОҚОВ,
тил ва адабиёт илмлари номзоди.

• Мутлақо махфий

Афғонга юриш қандай бошланувди...

«Московские новости» рўзномаси СССРнинг собиқ бош вазири А. Н. Косигин билан Афғонистон Демократик Республикаси бош вазири, Инқилобий Кенгаш раиси Н. Тараки ўртасида 1979 йил 18 март куни бўлиб ўтган телефон орқали мулоқот матнини эълон қилди.

Ушбу ҳужжат Афғон тупроғига «бостириб кириш ғояси» қандай туғилганлиги ҳақида тасаввур ҳосил қилишимизга ёрдам беради. СССР ҳамда АДР ҳукумати раҳбарлари ўртасидаги бу мулоқот Қобулдаги бош ҳарбий маслаҳатчи генерал-лейтенант Гореловнинг референти — шўро таржимони ёрдамида амалга оширилади. Ўшанда Н. Таракининг ҳарбий зобитлар исёни оқибатида Афғонистон ҳукумати тепасига келганига бир йилча бўлган эди. Мазкур суҳбат орадан 8 ой ўтгач — 1979 йил декабрь ойида совет ҳарбий қисмларининг Қобулга бостириб кириши ва президент саройига ҳужуми воқеаларига ойдинлик киритиши билан бирга, ўша йиллари давлат аҳамиятига молик муҳим масалаларнинг ҳал этилиш тартибларини ҳам фош этади. Кўриниб турибдики, Қобулнинг янги ҳукумати кенг омма томонидан қўллаб қўлтиқланмаслигини, унинг келажаги войлигини иккала арбоб ҳам ҳис қилиб туришсада, зўр бериб мажбурий яқдилликка — кескин қадамлар қўйишга интилишади.

Сўзлашув матнининг биринчи бетига «Мутлақо махфий» муҳри босилган. Унинг пастроғига қўл билан «МК Сиёсий Бюросининг Марказком котиблари иштирокида шу йил 19 март куни бўлиб ўтган мажлисида Косигин А. Н. томонидан ўқиб эшиттирилди», деб ёзиб қўйилган. Унинг остида эса партия раҳбарларининг визалари. Суҳбатни Б. Бацанов ёзиб олганлиги қайд этилади.

Мулоқот матни жузъий қисқартиришлар билан эълон этилмоқда.

А. Н. Косигин: Ўртоқ Таракига айтингки, мен унга Леонид Ильич ҳамда бутун Сиёсий Бюро аъзолари номидан саломлар йўллайман. **Н. М. Тараки:** Ташаккур. **А. Н. Косигин:** Ўртоқ Таракининг соғлиги қалай? Чарчаб қолмаяптими, ишқилиб? **Н. М. Тараки:** Чарчаш йўқ. Бугун Инқилобий Кенгашнинг йиғилиши бўлди. **А. Н. Косигин:** Жуда соз, хурсандман. Таракидан сўрангчи, эҳтимол Афғонистондаги вазият ҳақида гапириб берар?

Н. М. Тараки: Вазият яхши эмас, тобора ёмонлашмоқда. Кейинги бир ярим ой мобайнида Эрон томонидан 4 мингга яқин фуқаро кийимидаги ҳарбий ташланди. Улар Ҳирот шаҳри ва ҳарбий қисмларга суқулиб кириб олди. Ҳозир 17-пиёдалар дивизияси тўлиқ ўшаларнинг қўлида. **А. Н. Косигин:** Дивизиянинг зобитлари ҳам бутунлай ўтиб кетишдими? **Н. М. Тараки:** Озроқ қисми биз томонда, қолганлари улар билан. **А. Н. Косигин:** Ишчилар, шаҳар майда буржуазияси ва Ҳирот зиёлилари сизни ҳимоя қилишадими? **Н. М. Тараки:** Аҳолининг қизғин қўллаб-қувватлашига умид йўқ. Чунки деярли ҳаммаси шиаларнинг: «Динсизларга ишонманг, бизга эргашинг» деган шиори таъсирига берилган.

А. Н. Косигин: Хўш, у ҳолда сизнинг таклифингиз қандай?

Н. М. Тараки: Одам ва қурол-яроқдан амалий, техникавий ёрдам кўрсатишларингизни сўраймиз.

А. Н. Косигин: Бу жуда қийин муаммоку. **Н. М. Тараки:** Акс ҳолда исёнчилар Қандоҳордан ўтиб Қобул томонга юришади. Улар Ҳирот дивизияси байроғи остида ярим Эронни етаклаб келишлари мумкин. Покистонга ўтиб кетган қочоқлар ҳам қайтишади... Шунинг учун Ҳиротга сизлар томондан ҳақиқий ҳарбий зарба берилсагина инқилобни сақлаб қолиш мумкин бўлади.

А. Н. Косигин: Бу ҳақда бир зумда бутун дунё хабар топади. Исёнчиларда рация бор: дарҳол етказишади.

Н. М. Тараки: Мен барибир ёрдам беришингларни илтимос қиламан. **А. Н. Косигин:** Биз бу ҳақда аввал маслаҳатлашиб олишимиз лозим. **Н. М. Тараки:** Сизлар маслаҳатлашгунингларча Ҳирот қўлдан кетади...

А. Н. Косигин: Сизда эронлик йўлбошчилар билан алоқа ўрнатишнинг иложи йўқми? Сиз улар учун ҳозир энг хавфли душман Америка Қўшма Штатлари эканлигини эслатишингиз мумкин. Эронликлар Қўшма Штатларга қарши дарғазаб кайфиятда. Бу эса ташвиқот учун қулай имконият. **Н. М. Тараки:** Ташвиқотдан ташқари амалий ёрдам ҳам бўлиши зарур. Таклиф қилардимки, сиз ўз танк ва самолётларингизга афғон белгиларини босиб ҳаракат қилсанглар, ҳеч ким ҳеч нарса билмасди. Сизнинг қўшинларингиз Кўшка ҳамда Қобул томонлардан кириб келиши мумкин... Агарда сизлар қўшинни Қобулга юборсанглар у ердан Ҳиротга ўтганини бизнингча бирор билмай ҳам қолади. Ҳукумат қўшинлари бўлса керак, деб ўйлашади.

А. Н. Косигин: Мен сизни ноумид қилмоқчи эмасману, аммо буни яширишнинг иложи йўқ. Воқеа икки соатдаёқ бутун оламга овоза бўлади. Ана унда кўрасиз, Совет Иттифоқи Афғонистонга бостириб кирди, деб жар солишларини. Бордию, ўртоқ Тараки, биз қурол-аслаҳа, танкларни самолётлар орқали Қобулга етказиб берсак, ўзинглларда уларни ҳайдай оладиган кишилар топиладими? **Н. М. Тараки:** Жудаям озда... **А. Н. Косигин:** Совет Иттифоқида юзлаб афғон зобитлари тайёргарликдан ўтишувди, улар қаёқда қолди? **Н. М. Тараки:** Уларнинг аксарияти аксилинқилобчи мусулмонлар... Биз уларга суянолмаймиз, ишонч йўқ... **А. Н. Косигин:** Ҳаво йўли орқали қурол-аслаҳани етказиб берсак, яна 50 минг атрофида аскар тўплай оласизми? Умуман, қанча жангчи тўплашингиз мумкин? **Н. М. Тараки:** Биз ёшлардан бир мунчасини йиғишимиз мумкин, бироқ уларнинг тайёргарлиги учун кўп вақт талаб этилади... **А. Н. Косигин:** Ишчилар синфидан йиғса бўлмайдими? **Н. М. Тараки:** Афғонистонда ишчилар синфи кўп эмас. **А. Н. Косигин:** Камбағал деҳқонларчи? **Н. М. Тараки:** Фақат лицейларнинг юқори синф ўқувчилари, талабалар, оз-моз ишчиларга умид қилиш мумкин. Лекин уларни ўқитиш жуда узоққа чўзиладиган иш.

А. Н. Косигин: Биз сизга зудлик билан ҳарбий аслаҳалар етказиб бериш, вертолёт ва самолётларни бепул таъмирлашга аҳд қилдик. Шунингдек, сизларга 100 минг тонна дон юбориш, газнинг нархини 21 доллардан (минг куб метрга) 37,82 долларга кўтаришга қарор қилдик. **Н. М. Тараки:** Бу яхши, келинг, Ҳирот муаммоси ҳақида гаплашайлик. **А. Н. Косигин:** Хўп. Қобулда фаол кишилардан иборат бир неча ишончли дивизия туза оласизми? **Н. М. Тараки:** Зобитлар етишмайди. Эрон Афғонистонга фуқаро кийимидаги ҳарбийларини юбориб турибди. Покистон ҳарбийларини афғон миллий либосида жўнатмоқда. Нима учун Совет Иттифоқи фуқаро кийимидаги ўзбек, тожик, туркманларни юбора олмайди? Афғонистонда эса бу миллатларнинг ҳаммасидан яшайди.

А. Н. Косигин: Албатта. Бироқ сиз масалани бир мунча соддалаштиряпсиз. Аслида бу ўта мураккаб, халқаро сиёсат. Шундай бўлишига қарамай биз яна бир бор маслаҳатлашамиз ва сизга жавобимизни айтамиз... Сиз ҳам ўз ҳарбийларингиз, бизнинг маслаҳатчиларимиз билан кенгашинг. Афғонистонда сиз учун курашувчи, жон-жаҳди билан ҳимоя қилувчи кучлар борку. Ҳозир айни мана шу кучларни қуроллантириш зарур. **Н. М. Тараки:** самолётларда жанговар машиналар, пиёда аскарлар юборинглар. **А. Н. Косигин:** Сизда ҳарбий машиналарни ҳайдай оладиганлар борми? **Н. М. Тараки:** 30—35 та машинага ҳайдовчи бор. **А. Н. Косигин:** уларга ишонса бўладими? Машина-пашиналар билан душман томонга ўтиб кетишмайдими, ишқилиб? Бизнинг ҳайдовчиларимиз тилни билмайди ахир. **Н. М. Тараки:** Сиз бизга бизнинг тилни биладиган тожик, ўзбек ҳайдовчиларини юборинг. **А. Н. Косигин:** Мен сиздан айни шундай жавобни кутган эдим. Биз, доим сизлар билан биргамиз ,ўртоқлар, биргаликда жанг қиляпмиз. Шунинг учун бир-биримиздан уялиб ўтиришга ҳожат йўқ. Ҳамма нарсани мана шунга бўйсундиришимиз керак...

• Бозор иқтисодиёти йўналишларида

ЁШ ФЕРМЕРЛАРГА ЁРДАМ

Социология хизмати маълумотларига қараганда, янги чиққан ишбилармонларнинг кўпчилиги ёши 35 гача бўлган йигитлардир. Уларнинг ҳаммаси республика иқтисодиётининг барча соҳаларида, шу жумладан деҳқончилик соҳасида ишламоқдалар. Ўзбекистонда 12 мингтага яқин фермер хўжалиги ташкил этилган бўлиб, уларнинг кўпи муваффақиятли ишламоқда. Шунга қарамай, қишлоқ жойларда фермерлар ҳаракатига, айниқса унда ёшларнинг иштирокига ишончсизлик билан қарамоқда. Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Комитети ёш фермерлар ва ижарачиларнинг ўз кучларини намойиш этишларида уларга ёрдам беришга аҳд қилди.

— Асосий вазифалардан бири, — дейди республика Ёшлар Иттифоқи Марказий Комитетининг котиби Шуҳрат Қосимов, — ёшлар ташаббусини тўла-тўкис қўллаб-қувватлаб, уларга ўз ишбилармонликларини рўёбга чиқариш учун имкон беришдан иборат. Қишлоқнинг келажаги меҳнатни ташкил этишнинг янги шакллари билан боғлиқ. Ижара, оила пудрати, фермерлик кўпгина муаммоларни, шу жумладан ишсизлик каби ўткир муаммони ҳал этишга ёрдам беради.

— Фермерларни ёшига қараб ажратиш мумкинми!

— Ҳар ҳолда ёшларнинг муаммолари кўпроқ. Чунки кўпинча янги иш билан шуғулланиш истаги ва билимдан ташқари уларда ҳеч нарса йўқ. Янги хўжаликни барпо этиш учун эса ер, техника ва албатта кўп миқдорда пул керак. Бинобарин ёшларга барча тўрачилик тўсиқларидан ўтишга тўғри келади. Ўзбекистонда ҳозирча қишлоқ хўжалиги учун кичик техника етарли миқдорда ишлаб чиқилмаяпти. Бунинг устига у жуда қиммат.

Ҳозир фермерларни қўллаб-қувватлаш учун республикада кўп иш қилинаётганлигини айтиб ўтиш керак. Қишлоқ ишбилармонларига қарз бериш учун давлат 112 миллион сўмга яқин маблағ ажратди. Ўзбекистонда фермер «деҳқон» хўжаликлари уюшмаси тузилди, бу уюшма ўзининг барча аъзоларига ижтимоий ва ҳуқуқий ёрдам бериш билан шуғулланмоқда.

— Ёшлар Иттифоқи ёшларни ижтимоий ҳимоялашнинг республика дастурини ишлаб чиққан. Бу дастур қишлоқда қандай амалга оширилмоқда!

— Айрим вилоятларда ёш фермерлар ва ижарачилар учун маслаҳатхоналар очилди. У ерда тажрибали ҳуқуқшунослар ишлашяпти, уларнинг вазифалари иш бошлаётган омилкорларга ўз фаолиятини ҳуқуқий жиҳатдан таъминлашда ёрдам беришдан иборат. Шуни ҳам айтиш керакки, ишбилармонларга маслаҳат бериш текин — жуда зарур бўлган ҳолларда республика Ёшлар Иттифоқи ҳисобидан бундай маслаҳатхоналарга бироз молиявий ёрдам берилиши ҳам мумкин. Тез орада иттифоқнинг барча вилоят комитетларида шундай хизмат ташкил этилади.

Ёшларнинг республика институтида фермер хўжаликларининг ташкилотчилари учун курслар ишлаб турибди. Унда ишлаб чиқаришни ташкил этишга доир барча иқтисодий ҳисоб-китобларни малакали амалга оширишга ўргатилади. Курсни битирган ёшлар бизнинг йирик комитетларимиз штатига ўтадилар. Иттифоқ Марказий Комитети яқинда таъсис этган ёш ишбилармонларга мукофот ҳам уларга мадад беришнинг яна бир шакли бўлади, бу мукофот шу йилдан бошлаб берилади. Фермерларнинг ижтимоий ва тиббий суғурта муаммолари ҳам бизни ташвишга солмоқда.

— Бизга маълум бўлишича, ёш фермерлар ва ижарачиларнинг республика қурултойини ўтказишни режалаштиряпсиз. Унда қандай масалалар муҳокама қилинади!

— Қурултой Фарғонада ўтади. Анжуман қатнашчилари уч кун давомида вилоятдаги энг яхши хўжаликларнинг иш тажрибаси билан танишадилар. «Давра суҳбати»да бир неча учрашув ўтказиш режалаштирилган, бу суҳбатларда ёшларни иш билан таъминлашнинг энг муҳим муаммолари, қишлоқ иқтисодиётини ривожлантиришда ёшларнинг тутган ўрни муҳокама қилинади.

Суҳбатни ЎзА мухбири А. ИВАНОВА олиб борди.

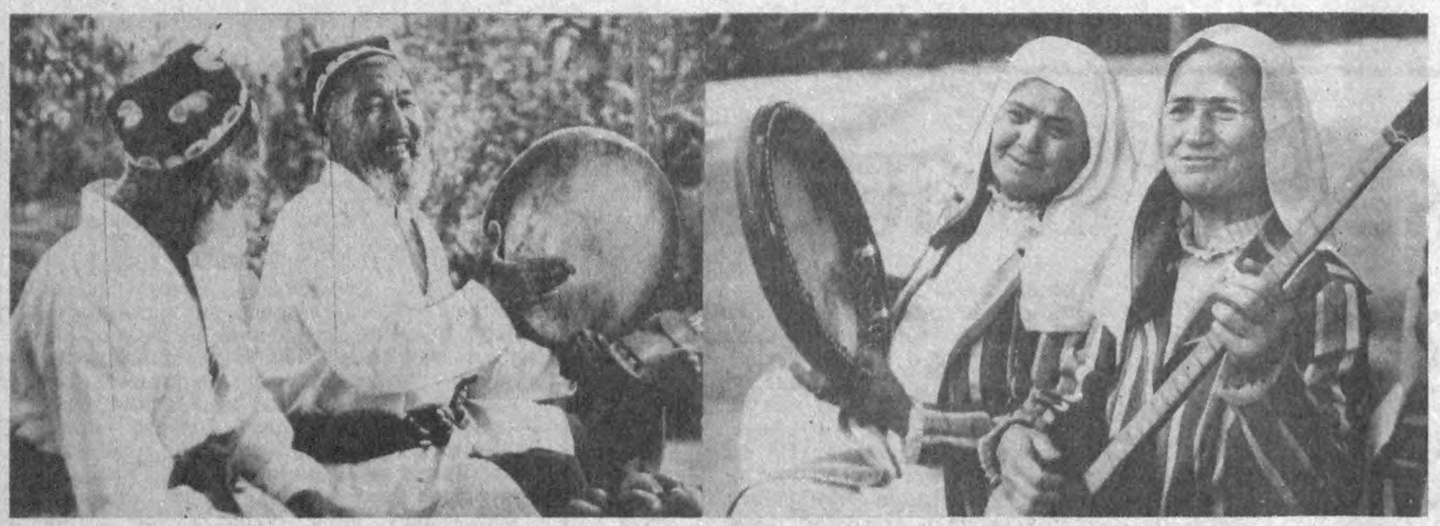

Басма-бас, тарафма-тараф айтишув фольклоримизнинг ўлмас дурдоналаридан. Унутилаёзган бу қадриятимизни отахон ва онахонларимиз қайта яшартирмоқда.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

• Армонли дунё

ЧЕТГА ЧИҚДИ?..

...Биз унинг ўша «узоқроқ тарихи»га қизиқиб қолдик. Исмоил Бегматов бутун меҳнат фаолиятини Тошкент шаҳридаги милиция идораларида ўтказибди. Аввал Октябрь туманида оддий терговчи, бош терговчи, сўнгра тергов бўлинмаси бошлиғи. 1983 йилдан бошлаб уч йил Тошкент шаҳар ДАНда тергов бўлимига бошлиқ бўлди. Сўнгра ўз ташаббуси билан ўша пайти қолоқ участка саналган Киров (ҳозирги Юнусобод) тумани ички ишлар бўлимида тергов бўлинмасининг бошлиғи эди. Ўн ой ичида мазкур бўлинмани жиноятларнинг очилиши, қонунга риоя этилиши кўрсаткичлари бўйича шаҳарда иккинчи ўринга олиб чиқди. Одамлар қалбига йўл топиши, айни пайтда ходимларда жанговор руҳни таъминлаш борасидаги хислатларини ҳисобга олиб, милиция зобитига Собир Раҳимов туман ички ишлар бўлимига бошчилик қилишни муносиб кўришди. Илгари жиноятлар кўп рўй берадиган, ҳатто шахсий таркибда ҳам тартиб-интизом бўшашиб кетган туманда ҳафсала билан ишлаш тезда самарасини берди. Район барча кўрсаткичлар бўйича шаҳарда юқори поғоналарга кўтарилди.

1989 йилнинг 6 сентябрида Исмоил Бегматовни касбдошлари қувончдан қучоқлаб олишди. Йигитликнинг қаймоқ даврини тергов бўлимлари заҳматига сарфлаган бошлиқнинг елкасида навбатдаги юлдуз порлади: энди у милиция полковниги эди. Шунда у ўн беш йиллар муқаддам оламдан ўтган онасининг дуосини эслади: «Мартабанг улуғ бўлсин, болам!» Эҳ, онажон, ўғлингизнинг шу кунларини кўриш сизга насиб этмади-я. Лекин шу шодмон дамларда яна атиги бир ярим ойдан кейин тепасида қора булутлар пайдо бўлишини хаёлига ҳам келтирмаганди. Янги унвон соҳиби келгуси ҳафтадан меҳнат таътилига чиқди. Чакки ишламади, дам олса арзирди. Аммо бир ойлик ҳордиқдан сўнг уни кўнгилсизлик кутиб турарди. «Десантчилар» ва унинг атрофидаги югурдаклари яхши кадрларимизни зимдан қийратаётган пайт. Ҳали бошлиқ таътилда кунлари 85-йўналишдаги автобусда фавқулодда ҳол бўлди: икки ўзбек йигити автобусдан рус хотинларини тушириб юборди... Ва оқибатда отпускадаги Бегматов вазифасидан олиб ташланди.

— Ростдан ҳам шунинг учунми? — ажабланиб сўраймиз.

— Ҳа.

— Наҳотки ҳеч ким чурқ этмади?

— Мени ишдан олишмоқчи бўлганини эшитиб, бутун шахсий таркиб оёққа турди, десам ишонмассиз. Бегматовни ҳимоя қилиш бўйича комитет тузишди. Мана, ўшанда республикамизнинг биринчи раҳбари ва вазир номига ёзилган хатнинг нусхаси, — Исмоил ака бизга 107 киши имзо чеккан ҳужжатни тутқазди.

— Униям эътиборга олишмадими?

— Мен бу хат ҳақида билиб қолиб, топширмовдим. Ҳимояга муҳтож эмасман, деб ҳисоблагандим. Мана энди унинг бир нусхасини хотира сифатида сақлаяпман. Хуллас, «саломатлигим ёмонлашгани учун» деб рапорт ёздим. Аниқроғи ёздириб олишганди. Милицияда буйруқ муҳокама қилинмайди, лекин менга бошқа нарса алам қилади: ишдан бўшагач, бутун ҳаётимни бағишлаган ишим — тергов бўлимига ўтсам, дегандим. Аммо шаҳар бўйича бирортаям жой «топилмади» ва охири қўриқчилар бўлимига бошлиқ қилиб қўйишди. Виждонан ишладим. Бултур июнь ойида истеъфо бердим. Ўзбекистоннинг мустақиллигини айни куч-ғайратга тўлган ва ...нафақага чиққан шароитда қарши олдим. Мен ўзимни фариштадек оппоқман демайман. Лекин «десантчилар қатағони»нинг охирги ҳамласига дуч келган мутахассислардан энди фойдаланса бўлади-ку?! Тақдири менга муштарак бўлган кишилар кам дейсизми? Нега уларни жанговор сафга таклиф қилишмайди? Ахир чўчийдиган «десант»чилар кетди-ку?! Мустақиллик учун вужудимизни фидо қилишга тайёрмиз. Шундай даврни қачонлардан буён орзу қилардик...

Т. АДАШБОЕВ,
Ш. ЖАББОРОВ.

РЕСПУБЛИКА ХАБАРЛАРИ

ЎЗИНГДАН ЧИҚҚАНГА НЕ ЕТСИН

Қарши районида «Радиатор» корхонаси иш бошлаганига кўп бўлгани йўқ. Шунга қарамай, ҳар ойда барча турдаги тракторлар учун 500 та радиатор чиқарилмоқда. Бу ерда эски радиаторларни янгисига алмаштириб олиш ҳам мумкин.

Корхона вилоят «Агропромтехника» бирлашмасининг раиси Т. Нуруллаевнинг саъй-ҳаракати билан ташкил этилди. У Оренбург шаҳридаги шундай маҳсулот ишлаб чиқарадиган бирлашма жамоаси билан ҳамкорлик қилиш тўғрисида шартнома тузди. Район ремонт-ишлаб чиқариш корхонаси ҳудудида жой ажратилди. Зарур асбоб-ускуна ва бошқа жиҳозлар Оренбургдан келтирилди. Малакали мутахассислар тайёрлашга ҳам улар бош-қош бўлдилар.

ХИТОЙ УСУЛИДА ДАВОЛАШМОҚДА

Самарқанддаги 4-шаҳар тиббиёт бирлашмасида хитойлик мутахассислар ишлай бошлади. Улар уч йил мобайнида кимё заводи жамоаси, шунингдек кимёгарлар шаҳарчаси аҳолисига текин тиббий ёрдам кўрсатишади. Бу тадбир бирлашма жамоаси Хитойдаги Хочен шаҳар шифохонаси билан тузган шартномага мувофиқ амалга оширилмоқда. Шартномага кўра кимёгарлар қардош республикага минерал ўғит жўнатяптилар, Хитой томони эса дори-дармонлар юборяпти.

БОБУР ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Республикамизда Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг 510 йиллигига қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. ЮНЕСКО қарорига мувофиқ бу сана келаси йили бутун дунёда нишонланади.

Андижонда юбилейга атаб шаҳарнинг «Боғишамол» даҳасида «Карвонсарой» деб аталувчи меҳмонхона мажмуи қурилмоқда. Бу ердаги иншоотлар жаҳон талаблари даражасида бўлади. Масалан, мусулмон мамлакатларидан келадиган меҳмонлар учун масжидлар ҳамда Шарқона жиҳозланган хоналар, миллий таом тайёрланадиган ошхоналар қурилса, Европа ва америкаликлар учун мўлжалланган иншоотларда ўша минтақаларнинг хусусияти ҳисобга олинади.

«ВАЗ-МАРКАЗ» ЯНГИ БИНОГА КЎЧДИ

Шаҳрихондаги «Жигули» автомашиналари эгаларининг ташвишлари камайди. Бу ерда ана шу маркадаги енгил машиналарни созлаб, уларга техникавий хизмат қиладиган станция очилди.

Хизмат маркази янги диагностика ускуналари билан жиҳозланган, бу ерда Андижон ва Тошкентдаги турдош корхоналарда тайёргарлик кўрган мутахассислар ишлашяпти. Бу ерда ҳар йили 12 минг машинани созлаш ва техникавий хизмат кўрсатиш мумкин. Марказни «Андижанирстрой» тресги ишчилари қурдилар.

(ЎзА мухбири).

МАДАНИЯТ ЯНГИЛИКЛАРИ

МОСКВА ҲАЙВОНОТ БОҒИ — ХОРАЗМДА

РОССИЯ цирк компаниясининг Москва кўчма ҳайвонот боғи жамоаси яқинда вилоятга ташриф буюрди. Қисқа вақт ичида 50 мингга яқин киши циркнинг ноёб ҳайвонот олами билан танишди. Сафарнинг якунловчи томошалари Урганч шаҳрида ўтди. Курраи заминнинг турли иқлимларидан келтирилган ҳайвонлар, парранда ва даррандаларнинг ғаройиб чиқишларини воҳа маркази меҳнаткашлари қизиқиш билан томоша қилдилар.

А. СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«ҒИЖЖАК БОБУРИЙ» ХОРИЖГА ЧИҚАДИ

ЙИЛ бошида андижонлик Абдумалик Мадраимов «Ғижжак Бобурий» номли кичик корхонани ташкил этганди. У вилоятдаги нодир санъат усталарини йиғиб, йўқолиб бораётган халқ ҳунармандчилигини қайта жонлантиришга қўл урди. Бу ерда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар эндиликда кўпчиликни ҳайратга солаяпти. Шуниси қувонарлики, А. Мадраимов яратган созлар Ҳиндистон, АҚШ, Хитой халқ республикаларида шарқ халқлари санъати ихлосмандларига манзур бўлибди. Энди кичик корхона маҳсулотлари хорижга ҳам сотилади.

Ф. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЭЛЕКТРОДНИ ТАЙЁРЛАСА БЎЛАРКАН

● ТЕРМИЗДАГИ қурилиш ашёлари ва конструкциялари комбинатида электрод ишлаб чиқариладиган бўлди.

ҚУРИЛИШДА ва бошқа юмушларда энг кўп қўлланадиган пайвандлаш воситаси асосан четдан келтирилади. Бозор иқтисоди шароитида унинг нархи ошиб кетгани устига баъзан шу баҳода ҳам топиб бўлмаяпти. Бу иш кўламига таъсир этаётир. Шу боис комбинат мутахассислари электрод хусусиятларини, тайёрлаш технологиясини ўрганишди. Таркибида махсус симдан бўлак бўр, суюқ ойна ва бошқа моддалар борлиги аниқланди. Комбинат маъмурияти Чирчиқдаги корхоналардан электрод ишлаб чиқаришда зарур бўлган хом ашёларни харид қилишни йўлга қўйди.

«Халқ сўзи» аралашгач

АЙБДОРЛАР ЖАЗОЛАНДИ

Ҳурматли муҳарририят! Юнусобод район улгуржи чакана мева-сабзавот ташкилоти жамоаси ўртасида «Халқ сўзи» газетасининг 5 июнь сонида чоп этилган, «Отанг бозор — онанг бозорми?» мақоласи кенг муҳокама қилинди. Мақолада кўрсатиб ўтилган хато ва камчиликлар тўғри деб топилди. Савдода рўй бераётган хатоликларнинг олдини олиш, харидорларга намунали хизмат кўрсатишни йўлга қўйиш зарурлиги айтиб ўтилди. Савдо қоидаларига риоя қилмаган 16-дўкон ходимларига нисбатан тегишли чора кўрилди.

Йиғилиш аҳли қарорига кўра баҳолар устидан назоратни сусайтирганлиги учун дўкон мудири ўринбосари С. Умарова ишдан четлаштирилди. Харидорларни алдаганлиги, саб-завотларни кўрсатилгандан юқори баҳода сотгани учун сотувчи Э. Маркаев 3 ой муддатга паст маошли юк ташувчиси ишига ўтказилди. Дўкон ходимларига нисбатан назоратни сусайтирганлиги, ўз ишига лоқайд муносабатда бўлгани учун дўкон мудири А. Воҳидовга ҳайфсан эълон қилинди. Агар унинг ишида келгусида бундай ҳолат такрорланса, лавозимидан четлаштириш шарти қўйилди.

Ушбу йиғилиш қарори ва шу хусусда чиқарилган буйруқ билан барча дўконлар мудирлари таништирилди. Уларга сотувчилар иши устидан назоратни кучайтириш ҳамда савдо қоидаларига қатъий риоя қилиш талаби қўйилди.

А. ЮСУПОВ,
корхона раҳбари.

·ЭЪЛОНЛАР·

«ТОШКЕНТ» БИРЖАСИ— БУ КАФОЛАТ ВА ТАРАҚҚИЁТДИР!

Ўзбекистон биржавий ҳаракатининг сардори бўлмиш «Тошкент» биржаси ўз таъсисчи ва акционерларини, брокерлик фирма ва Савдо уйларини биржа ташкил топганига бир йил тўлиши муносабати билан табриклаб, барчани байрам тантаналарига таклиф этади. Ушбу маросим 1992 йил 27 июнь куни соат 8.00 дан бошлаб Тошкент шаҳри, Ўзбекистон шоҳкўчаси, 45-уйда бўлиб ўтади.

Тантана дастурида хайрия концерти ва байрам зиёфати, эълон қилинган беллашув ғолибларини аниқлаш, ҳаваскор ва профессионал бадиий дасталарнинг чиқишлари, туя ва отларда сайр қилиш, видеофильмларни томоша қилиш ва бошқа тадбирлар бор.

ТАНТАНАЛАРИМИЗДА АЗИЗ МЕҲМОНИМИЗ БЎЛИШИНГИЗДАН ҒОЯТ ХУРСАНД БЎЛАМИЗ!

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 45-71-90, 45-79-49.

Қишги ва ёзги спорт турлари бўйича Олимпия резервлари группаларини тайёрлаш РЕСПУБЛИКА ЎҚУВ-МАШҒУЛОТ БИРЛАШМАСИ нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан юмшоқ, ярим юмшоқ ва қаттиқ стулларни сотади.

Маълумот учун телефонлар: 46-04-21, 46-04-25.

"ЎЗБЕК САВДО УЙИ" ФИРМАСИ

Кўчмас мол-мулкларни (кооператив ва хусусийлаштирилган уйлар, бинолари бор участкалар, дала ҳовлилар) **сотиш ва харид қилиш бўйича хизмат кўрсатишга киришди** *ҳамда турар жойларни узоқ муддатга ижарага бериши мумкин.*

"ЎЗБЕК САВДО УЙИ" ФИРМАСИ

қаттиқ қутичаларга жойлаштирилган *"МАЛЬБОРО" сигаретларини (АҚШ маҳсулоти) сотиб олиш бўйича фойдали ишларни таклиф қилади. Нархи 54 сўмдан. Энг кичик партия 5 миллион қути.*

Даллолларнинг мурожаат қилмасликларини сўраймиз.

Маълумот учун телефон: 35-31-47

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, АмирТемур кўчаси, 24 уй. /собиқ Энгельс кўчаси/.

ҚУВАСОЙ ЦЕМЕНТ КОМБИНАТИГА 60 ЙИЛ

Қувасой цементи ҳар қандай шароитда мустаҳкам, пишиқ, ишончлидир!

Унинг сифатига ўз копларида тампонаж цементларини қўллаган Афғонистонлик ҳамда Ўзбекистонлик нефтчилар ва газчилар, плотиналарига бизнинг "портланд"ни қўйишган Тўхтагул, Қўрпсой ва Андижон ГЭСи гидроқурувчилари юқори баҳо беришган.

Бутун Фарғона водийси, яъни учта мустақил республиканинг бешта вилоятида турар жойларни, маданий муассасаларни ва саноат корхоналарини қуришда Қувасой цементидан ва бизнинг бошқа қурилиш ашёларимиздан фойдаланишади.

Цементни тўғридан-тўғри етказиб бериш учун биз билан шартнома тузсангиз маҳсулотимизнинг ишончли эканига ўзингиз гувоҳ бўласиз.

Агар Сизга шифер, гипс, оҳак каби бошқа қурилиш ашёлари керак бўлса, маҳсулотларимизга айирбошлаш учун биз билан шартнома тузишни таклиф этамиз.

Биз Сиздан қуйидагиларни оламиз:

• АП-50 автомати, • Кабель, • ЭКВ-4,5;5 куб экскаватори, • "ДЭТ" бульдозери, • Ўтга чидамли ғишт, • Ёғоч маҳсулотлари, • КТП-610,4 кв трансформатор подстанцияси, • 4ВРЗ хорижий турбокомпрессорларига захира қисмлар, • Универсал токарлик станоклари, • Турли металлар, • КАМАЗ, УАЗ-469 автомашиналари.

Бу маҳсулотларнинг барчасини Сиздан келишилган нархларда сотиб олишимиз ҳам мумкин.

Хат ва таклифлар билан қуйидаги манзилга мурожаат қилинг:

713831, Фарғона вилояти, Қувасой шаҳри. Қувасой цемент комбинати. Маълумот учун телефонлар: 3-27-92, 3-22-83, 3-28-60.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР: маълумот учун 33-07-48; эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64808. Буюртма Г—197.

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси.

Бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари: Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

● Карим БАҲРИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Зоҳид НОРМУҲАММЕДОВ, ЛЕВ ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Абдукарим РАҲИМБЕРДИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Қулаҳмад РИЗАЕВ, Эркин САМАНДАР, Азим СУЮН, Александр ТЮРИКОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Александр УЛИЧКИН (масъул котиб, «Народное слово»), Муҳтарама УЛУҒОВА (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Раим ФАРҲОДИЙ, Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Ленинград кўчаси, 19-уй.

● Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. Тошкент шаҳри 700083, Ленинград кўчаси, 32-уй. Босишга топшириш вақти 21.00 Босишга топширилди: 23.00. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12